

บทที่ 3

ลักษณะการปกครองของรัฐบาลต่อกลุ่ม

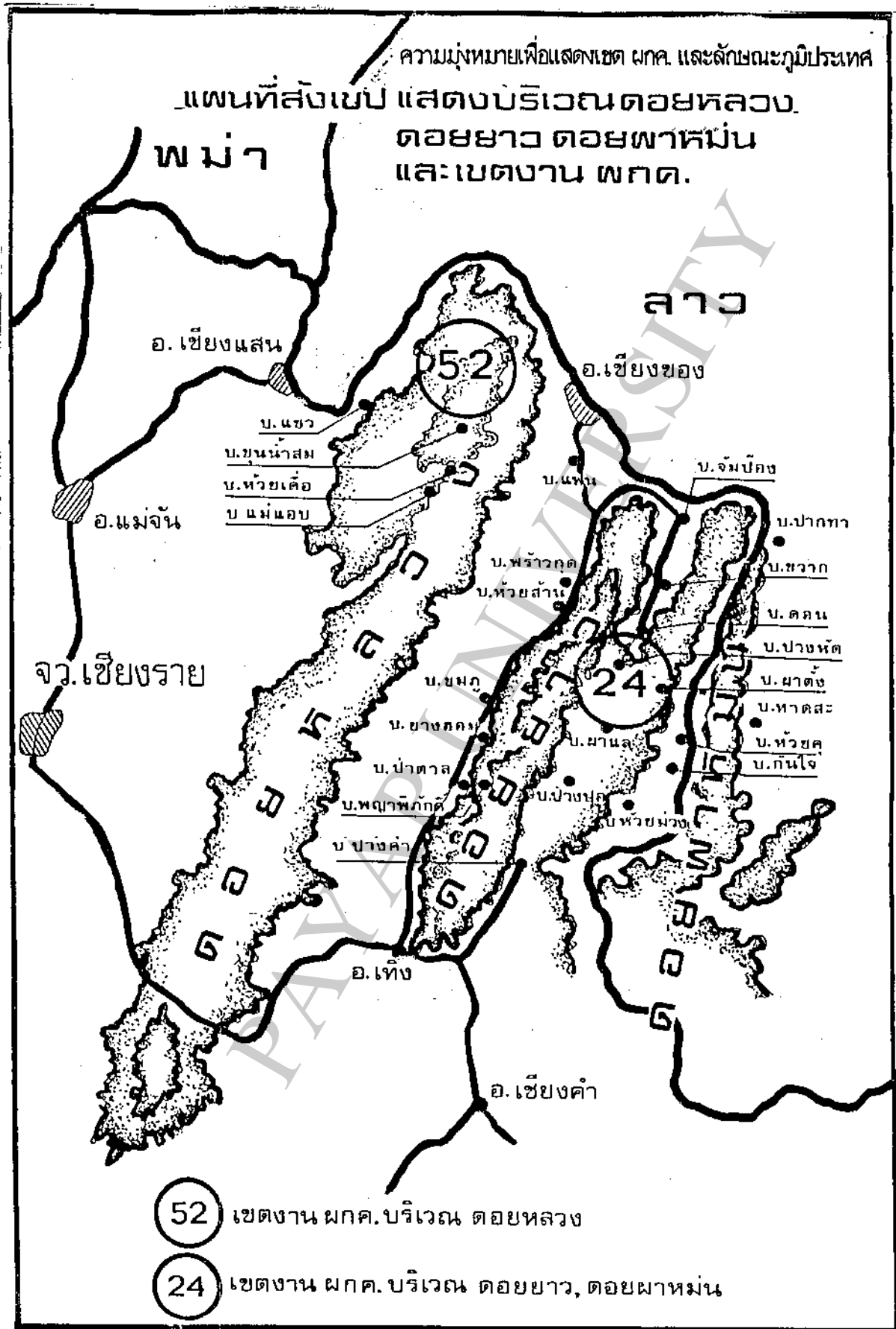
อดีตทหารจีนคณะชาติอพยพ

ภายหลังการอพยพ เคลื่อนย้ายกองกำลังอดีตทหารจีนอพยพบางส่วนเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่ทางราชการได้กำหนดให้เป็นที่ตั้งหมู่บ้านผู้อพยพ คือ บริเวณคอกหลวง คอยยาว และคอกผาหม่ม ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตอิทธิพลของ ผกก. ระหว่าง พ.ศ. 2513 ถึง พ.ศ. 2516 โดยจัดแบ่งผู้อพยพจากทหารจีนอพยพกองทัพ 3 ซึ่งอยู่ที่บ้านถ้ำจ้อบ อ.ฝาง จ. เชียงใหม่ จำนวนคนประมาณ 518 คน ให้ไปอยู่ที่บ้านแม่แสบ (บ้านแม่แสบน้อย) บนคอกหลวง อ. เชียงของ จ. เชียงราย และผู้อพยพจากกองทัพ 5 ซึ่งอยู่ที่คอกแม่สะลอง อ. แม่จัน จ. เชียงราย จำนวน 201 คน ไปอยู่ที่บ้านผาตั้ง บนคอกผาหม่ม อ. เชียงของ จ. เชียงราย¹ จะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ได้มีการปะทะกันระหว่างกองกำลังทหารจีนอพยพกับกองกำลังของ ผกก. รวม 8 ครั้ง มีผลให้สูญเสียกำลังคนจีนอพยพจากการเสียชีวิตและบาดเจ็บล้มเป็นจำนวนน้อย

อนึ่งในการกำหนดนโยบายตลอดจนการดำเนินการปฏิบัติต่อกลุ่มคนจีนอพยพในช่วงนี้ได้เป็นการดำเนินการตามคำสั่งของคณะปฏิวัติ² เรื่องกำหนดที่อยู่การพัฒนาอาชีพของทหารจีนคณะชาติและครอบครัวผู้อพยพและการรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านผู้อพยพขึ้น เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ซึ่ง บก. สูงสุดส่วนหน้าได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่หลักในการดำเนินการต่อผู้อพยพจีน ทั้งนี้โดย บก. สูงสุด ส่วนหน้าและ กรป. กลาง ร่วมกันรับผิดชอบในการตั้งหมู่บ้าน การ

¹ สุรเสฏฐ์ รามสมภพ, ผู้อพยพจีนคณะชาติในภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า 33

² เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 รัฐบาลสมัยที่ จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีได้ทำการปฏิวัติ ยุบเลิกสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดตั้งคณะรัฐบาลปฏิวัติ โดยมีฝ่ายรักษาความมั่นคงแห่งชาติ เรียกชื่อย่อว่า ฝรมช. ทำหน้าที่บริหารราชการคล้าย ๆ คณะรัฐมนตรี



จัดระเบียบการปกครองและการเริ่มพัฒนาอาชีพผู้อพยพเพื่อเตรียมมอบ โอนความรับผิดชอบการ
ดำเนินการนี้ให้แก่ กระทรวงมหาดไทยในเวลาต่อไป

3.1 ลักษณะการดำเนินการควบคุมและการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ผู้อำนวยการควบคุมและพัฒนาอาชีพผู้อพยพ เรียกชื่อย่อว่า ผอ.บค.04 เป็นผู้รับผิดชอบ
จาก บค.ทหารสูงสุดส่วนหน้าและ กรป.กลาง โดยตั้งกองอำนวยการควบคุมและพัฒนาอาชีพผู้อพยพ
ที่ จ. เชียงใหม่ และ จ. เชียงราย ซึ่งมีภาระความรับผิดชอบต่อกลุ่มคนเงินอพยพในเขตพื้นที่ กล่าวคือ

1. การจัดตั้งหมู่บ้าน
2. การจัดระเบียบการปกครอง
3. การพัฒนาอาชีพ
4. การป้องกันหมู่บ้านผู้อพยพให้มีความปลอดภัยจากการคุกคามของ ผกค.

เพื่อให้ความรับผิดชอบทั้งสี่ประการบรรลุผลในทางปฏิบัติจะเห็น ได้จากการจัดกำลังชุดเจ้าหน้าที่
ทหารหรือ ดขต. ดำรวจตระเวนชายแดน) ชุดละประมาณ 6 นาย เป็นอย่างน้อย¹ อัสประกอบ
ด้วยหัวหน้าชุด, รองหัวหน้าชุด, นายสิบยุทธการและการข่าว, นายสิบกำลังพล, นายสิบพยาบาล
และพนักงานวิทย์ โดยมีหัวหน้าชุด เป็นนายทหารหรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ประจำทุกหมู่บ้านผู้
อพยพทั้งนี้เพื่อจัดระเบียบการปกครองตลอดจนควบคุมการปฏิบัติของผู้อพยพให้เป็นไปตามนโยบาย
ด้วย

ส่วนในเรื่องการรวบรวมอาวุธ ไว้ในความควบคุมนั้น กล่าวได้ว่าคงจะรวบรวมไว้ไม่ได้
ทั้งหมด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบางหมู่บ้านผู้อพยพอยู่ในพื้นที่ที่ยังไม่น่าไว้วางใจจาก ผกค. เช่น ที่
บ้านผาตั้ง บนดอยผาหม่น อ. เชียงของ และที่บ้านแม่แอบ บนดอยหลวง อ. เชียงแสน จ. เชียงราย

¹ จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย เห็นว่ามีบางหมู่บ้านผู้อพยพที่มีชุดปฏิบัติการจำนวนมาก
กว่า 6 คน ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับกรณีที่พิจารณาเห็นว่า เป็นพื้นที่ที่ไม่น่าไว้วางใจจากฝ่ายตรงกันข้าม
มากน้อยเพียงใดอีกทั้งยังเป็นกรณีเฉพาะพื้นที่ที่ครอบคลุมกว้างขวางด้วย

จึงจำเป็นต้องยอมให้ผู้อพยพมีอาวุธไว้เพื่อป้องกันตนเองเพราะจากการสังเกตรณียังมีฐานที่ตั้งที่มีลักษณะทางทหารอยู่ ส่วนผู้อพยพในเขตพื้นที่อื่นสามารถมีอาวุธไว้เป็นบางส่วนเท่านั้น

นอกจาก พอ.บก.04 จะมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงแล้ว ยังมีคณะกรรมการประสานการควบคุมและพัฒนาอาชีพผู้อพยพ อันประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ตลอดจนนายอำเภอ และปลัดของทั้ง 3 จังหวัด ตลอดจนมุ่งกับการตำรวจตระเวนชายแดนในเขตการประสานงานในเขตพื้นที่

ส่วนในด้านนโยบายการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มทหารจีนอพยพ เมื่อรัฐบาลได้พิจารณาอนุมัติรับการอาศัยอยู่ของทหารจีนอพยพแล้วอาจแบ่งได้เป็น 2 พวกคือ พวกแรกอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เคยอยู่แต่เดิม ส่วนอีกพวก คือพวกที่ต้องอพยพเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่ทางการจัดไว้ให้ เช่น ที่ผาตั้ง และแม่แอบ ในเขต จ. เชียงราย¹ โดยทางการได้ช่วยเหลือในขั้นแรกเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายสำหรับการก่อสร้างที่อยู่อาศัยตลอดจนช่วยบ้างเล็กน้อยสำหรับการกินอยู่ เนื่องจากสภาพพื้นที่แห้งแล้งกันดารยังไม่สามารถปลูกผลิตผลสำหรับการยังชีพในวงแรกได้เพราะอยู่ในช่วงบุกเบิกจึงเป็นภาระที่ทางราชการต้องให้ความช่วยเหลือไปก่อน

ในเรื่องพื้นที่ที่กองบัญชาการทหารสูงสุดขอไว้ให้ทหารจีนอพยพอยู่อาศัยและใช้เป็นที่ทำกินนั้นไม่ได้เป็นในรูปกรรมสิทธิ์ แต่มีลักษณะเป็นการขอยืมไว้ใช้ในราชการ เพื่อจัดสรรพื้นที่ตามอัตราส่วนที่ได้รับอนุมัติให้เป็นที่ทำกิน ที่อาศัยอยู่และที่เลี้ยงสัตว์ โดยไม่สามารถนำไปขายได้และโอนไม่ได้ด้วย

นโยบายในด้านต่าง ๆ ที่รัฐบาลดำเนินการกับอดีตทหารจีนอพยพมีดังนี้

ด้านการศึกษาแต่เดิมไม่ว่าจะเป็นกองบัญชาการอดีตทหารจีนอพยพที่คอยแม่สะลอง จ. เชียงราย ของกองทัพบก 5 หรือที่ถ้ำเงี้ยว กิ่ง อ. ไผ่พรวน จ. เชียงใหม่ ของกองทัพบก 3 ล้วน

¹ บันทึกการประชุมเรื่อง กำหนดพื้นที่ทำกินของ ทจช. ผู้อพยพทัพ 3 ณ. ศาลากลาง จ. เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2515

แล้วแต่มีโรงเรียนเงินเพื่อทำการสอนให้ลูกหลานทหารจีนอพยพ โดยใช้ภาษาจีน กล่าวกันว่า โดยเฉพาะ โรงเรียนเงินที่ต๋อยแม่สะลองมีทั้งระดับประถมและมัธยม มีนักเรียนประมาณ 500-600 คน มีครูซึ่งมาจาก ไต้หวันและมีการรับประกาศนียบัตรจาก ไต้หวันด้วย นักเรียนที่มาเรียน ไม่ต้องเสียค่าเทอม เสียแต่ค่าอาหารเท่านั้น นักเรียนนอกจากพวกลูกหลานของทหารจีนอพยพแล้วก็ยังปรากฏว่ามีนักเรียนที่เป็นลูกหลานชาวจีนจากที่ต่าง ๆ ในตัวเมืองขึ้น ไปเรียนอีกด้วย¹

ดังนั้นนโยบายของรัฐบาลที่ติดต่อคนจีนอพยพในเรื่องการจัดการศึกษาจึงเป็นอีกนโยบายหนึ่งโนอันที่จะก่อให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน ในฐานะที่คนจีนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในดินแดนไทย ดังจะเห็นได้จากทางรัฐบาลได้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับผู้อพยพที่บ้านแม่สะลอง และถ้ำงอบ โดยสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือ รร. สันติวัฒนาที่บ้านถ้ำงอบ เปิดดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2519 และโรงเรียนสันติคีรี ที่บ้านแม่สะลอง เปิดดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2518 ทั้งนี้รัฐบาลได้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้อพยพรวมทั้งสิ้น 14 โรงเรียน โดยทั้งหมดมีลักษณะ เป็นโรงเรียนราษฎร์ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการในระยะแรก จนกระทั่งทางกองบัญชาการทหารสูงสุดได้มอบโอนความรับผิดชอบด้านการศึกษาให้แก่กระทรวงศึกษาธิการทั้ง 14 โรงเรียน ตั้งแต่ประมาณระหว่าง พ.ศ. 2525 ถึง 2527 จนกระทั่งปัจจุบัน

2. มาตรการการควบคุมหมู่บ้านทหารจีนอพยพ นอกจากการมีบัตรประจำตัวผู้อพยพทุกคนโดยใบบัตรจะประกอบไปด้วยภาพถ่ายข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ ที่อยู่ ลายมือตลอดจนลักษณะบุคคลิก รูปร่าง เป็นต้น วิธีการควบคุมก็คือ เมื่อผู้อพยพต้องการออกนอกพื้นที่เพื่อเดินทางไปเยี่ยมญาติหรือกิจธุระนอกพื้นที่จะต้องรายงานติดต่อเพื่อขออนุญาตต่อหัวหน้าชุดปฏิบัติการในพื้นที่ หากเห็นควรอนุมัติก็วิทยุรายงานผู้บังคับบัญชาเป็นกรณีไป เพราะหัวหน้าชุดปฏิบัติการก็ไม่มีสิทธิ์อนุญาตให้ผู้อพยพออกนอกพื้นที่ ยกเว้นกรณีฉุกเฉิน เช่น ป่วยหนัก แต่ก็ต้องรายงานและดำเนินการออกหนังสือเดินทางเฉพาะเที่ยวไป ส่วนเกี่ยวกับผู้อพยพต้องนำหนังสือเดินทางไปรายงานที่กองบัญชาการควบคุมใน

¹ สัมภาษณ์ชาวบ้านที่ต๋อยแม่สะลอง อ.แม่จัน จ. เชียงราย เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.

ตัวเมือง เชียงใหม่¹ เพื่อขอรับหนังสือเดินทางฉบับใหม่ นอกจากนี้หมดเวลาที่เดินทางออกนอกพื้นที่ต้องถือหนังสือเดินทางพร้อมบัตรประจำตัว เพื่อให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองตรวจสอบได้ตลอดเวลา เมื่อมีกรณีสงสัย

ในการสังเกตจากการออกศึกษาภาคสนามของผู้วิจัย โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่ถูกถือว่าไม่น่าไว้วางใจ เช่น ที่บ้านผาตั้ง อ. เชียงของ จ. เชียงราย เห็นว่ามาตรการในการควบคุมผู้อพยพให้อยู่ในเขตพื้นที่ที่เข้มงวดที่มีความรัดกุมมากกล่าวคือ ก่อนจะเข้าไปภายในหมู่บ้านได้รับป้อมยามของชุดปฏิบัติการซึ่งมีกำหนดเวลาปิด-เปิด โดยเฉพาะปิดตอนเย็นเวลา 18.00 น. ดังนั้นถ้าไปที่ไหนและกลับมาซักว่ากำหนดก็อาจจะต้องนอนอยู่ที่ป้อมยาม เพราะเป็นกฎระเบียบซึ่งเปรียบเสมือนเป็นด่านตรวจขั้นแรกที่จะเข้าไปถึงตัวหมู่บ้านผู้อพยพ ประกอบกับหมู่บ้านทหารจีนอพยพเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่ห่างไกลจากหมู่บ้านอื่นจึงทำให้เป็นการง่ายที่จะควบคุมหรือทำให้การควบคุมค่อนข้างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการคมนาคมที่ยากลำบากและการที่ไม่ค่อยได้ติดต่อกับราษฎรไทยทำให้กลุ่มคนจีนอพยพกลุ่มนี้มีลักษณะบุคคลิกการพูดที่ต่างจากคนทั่วไป อันเป็นที่สังเกตได้ง่ายว่าไม่ใช่คนไทยและง่ายต่อการจับกุม นอกจากนี้เส้นทางชุดปฏิบัติการที่ไปประจำเท่าที่สังเกตมีเครื่องมือการสื่อสารที่สามารถติดต่อมายังกองบัญชาการในตัวเมืองเชียงใหม่ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

ดังนั้น ถ้าพิจารณาเป้าหมายนโยบายในการควบคุมและที่อาจกล่าวได้ว่า การควบคุมหมู่บ้านทหารจีนอพยพทำได้รัดกุมกว่าหมู่บ้านจีนอพยพพลเรือนอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่ต่างกัน เช่น บ้านยาง บ้านใหม่หนองบัว อ. ผาง จ. เชียงใหม่ อันเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มจีนอพยพพลเรือน โดยมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นเนินราบและใกล้หมู่บ้านราษฎรไทยจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เห็นความแตกต่างกันในการควบคุม

¹ ที่ทำการกองบัญชาการควบคุมทั้ง บก.04 ในอดีตและหน่วยเฉพาะกิจ 327 ในปัจจุบัน อยู่ที่ถนน โชตนา อ. เมือง จ. เชียงใหม่

3. โครงการพัฒนาอาชีพคนจนอพยพ สืบเนื่องมาจากภูมิหลังของกลุ่มคนจนอพยพในเขตชายแดนภาคเหนือซึ่งมักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าของผิดกฎหมาย โดยเฉพาะขบวนการค้ายาเสพติด ทั้งนี้ทางรัฐบาลจึงพิจารณาว่าเมื่อจำกัดเขตพื้นที่ที่อยู่อาศัยให้แก่กลุ่มคนเหล่านี้แล้วก็ควรจะส่งเสริมอาชีพ โดยเฉพาะที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และไม่เป็นการแย่งอาชีพของคนไทยด้วย เพื่อให้กลุ่มคนจนอพยพได้มีอาชีพสุจริตเลี้ยงตัวเองได้ โดยมอบหมายให้ ผอ.บค.04 เป็นผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาอาชีพผู้อพยพ 6 โครงการ คือ¹

1. โครงการอุตสาหกรรมไมชา
2. โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์พืช
3. โครงการปลูกไม้ผลบนที่สูง
4. โครงการชุดแร้วขนาดเล็กเป็นรายบุคคล
5. โครงการเลี้ยงสัตว์
6. โครงการอุตสาหกรรมในครอบครัว

หนึ่งใน 6 โครงการดังกล่าวนี้ก็มีบางโครงการต้องยกเลิกไปเพราะไม่สามารถดำเนินการได้ เช่นโครงการชุดแร้วขนาดเล็ก พร้อมทั้งก็มีโครงการที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ โครงการศึกษาโครงการปลูกป่ารักษาต้นน้ำลำธาร และโครงการวางแผนครอบครัว เป็นต้น

อย่างไรก็ตามเพื่อให้โครงการดังกล่าวเป็นไปได้จำเป็นต้องมาพิจารณาปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อโครงการ กล่าวคือพื้นที่ที่กำหนดหรือพื้นที่ทำกินเท่าที่ทราบ แต่ละครอบครัวมีพื้นที่อยู่อาศัยและทำกิน โดยเฉลี่ยครอบครัวละไม่เกิน 15 ไร่² โดยทางการได้ออกหนังสืออนุญาตเช่นเดียวกับราษฎรไทยที่ได้รับสิทธิจากการเข้าทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (สทก.1) การออกเอกสารตั้ง

¹ ตามคำสั่ง สรมช. (เฉพาะ) ที่ 5/2515 ลงวันที่ 3 พ.ย. 2515.

² พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่สงวนของราชการทหาร ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าป่าสงวนแห่งชาติและนำมาจัดแบ่งมอบให้ผู้อพยพเข้าอาศัยทำกินเป็นการชั่วคราว

กล่าว เพื่อให้ผู้อยู่พหุมีความมั่นใจในถิ่นที่อยู่ ตลอดจนเป็นการป้องกันไม่ให้มีการซื้อขายวันแต่สืบ
ทอดมรดกอันเป็นการป้องกันแก่บุคคลภายนอกไม่ให้เข้าไปซื้อด้วย

ในด้านวิธีการช่วยเหลือให้ทาง บก.04 ได้พิจารณาถึงสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศและ
สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการส่งเสริมให้เป็นไปตามโครงการต่าง ๆ เช่น

บ้านสันติคีรี (ดอยแม่สะลอง) ปลูกไร่ชา

บ้านสันมะกอกหวาน ปลูกพืชผักรวมทั้งผลิตเมล็ดพืชผัก

บ้านหลวง (ดอยอ่างขาง), บ้านหัวเมืองงาม และบ้านผาตั้ง ปลูกผลไม้เมืองหนาว
และกิ่งเมืองหนาว เช่น มีการปลูกลิ้นจี่ เป็นต้น

บ้านแม่แอบ และบ้านห้วยมุ เลี้ยงโค เป็นต้น
ทั้งนี้ผู้อยู่พหุอาจมีความคิดริเริ่มในอันที่จะเลือกปลูกพืชหรือไม้ผลชนิดต่าง ๆ ได้เองตาม
ที่เห็นสมควรด้วย

โครงการอุตสาหกรรมใบชา ซึ่งเริ่มดำเนินการส่งเสริมตั้งแต่ พ.ศ. 2516 โดยใช้พื้นที่
ที่บ้านถ้ำงอบ อ.ฝาง จ. เชียงใหม่ และบ้านสันติคีรี (ดอยแม่สะลอง) อ.แม่จัน จ. เชียงราย
เป็นพื้นที่เพาะปลูกขั้นเริ่มต้นหลังจากนั้นต่อมาคือ ใน พ.ศ. 2519-2524 จึงเริ่มขยายพื้นที่เพาะ
ปลูกไปยังหมู่บ้านผู้อยู่พหุอื่น ๆ คือที่ บ้านเปียงหลวง บ้านแกน้อย บ้านหนองอูก จ. เชียงใหม่ และ
ที่บ้านแม่แอบ อ. เชียงแสน จ. เชียงราย รวมเป็น 6 พื้นที่ในตอนเริ่มแรก แต่ต่อมาใน พ.ศ.
2529-2530 ได้มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกใหม่ เพื่อให้เหมาะสมแก่สภาพพื้นที่จึงคงเหลือเฉพาะ
พื้นที่ที่เพาะปลูกดังนี้คือ

บ้านหนองอูก, บ้านแกน้อย อ. เชียงดาว จ. เชียงใหม่

บ้านสันติคีรี (ดอยแม่สะลอง) อ.แม่จัน บ้านผาตั้ง อ. เชียงของ จ. เชียงราย

และบ้านแม่อบ อ. แม่ฮ่องสอน

จะเห็นได้ว่า โครงการปลูกอุตสาหกรรมใบชานี้ก็เพื่อจะให้เป็นที่เพาะปลูกที่ทำให้อุ
ยพหุสามารถเลี้ยงตนเองได้ เนื่องจากชาวเบ็ช้มีฐานะที่อายุนานและให้ผลผลิตตลอดปี และ

ใช้ได้ตั้งแต่ใบอ่อนจนถึงใบแก่ ประกอบกับเมื่อพิจารณาในด้านการตลาดแล้วก็เป็นที่ต้องการของคนในต่างประเทศอยู่ซึ่งจะเห็นได้จากการสั่งซื้อชาจากต่างประเทศเข้ามาบริโภค ดังนั้นนอกจากจะผลิตสำหรับตลาดในประเทศแล้ว ก็ยังมีผู้ทางสำหรับตลาดต่างประเทศในอนาคตด้วย ถ้าสามารถผลิตได้คุณภาพ และปริมาณที่เพียงพอ ตัวอย่างที่พอจะกล่าวได้คือผลผลิตชาที่ส่งเสริมในหมู่บ้านผู้อพยพบ้านสันติคีรี (ดอยแม่สะลอง) ที่ทำกันอย่างเป็นล่ำเป็นสันและเป็นพืชเศรษฐกิจของที่นี่กล่าวคือประมาณ 60-70% ของผู้อพยพ ปลูกชาเป็นอาชีพในเนื้อที่ประมาณ 3,000 ไร่เศษ สถิติผลผลิตเมื่อ พ.ศ. 2528 สามารถผลิตใบชาสดได้ 25-26 ตันต่อปี รายได้เกณฑ์เฉลี่ยปีละ 12,000-14,000 บาท/ครอบครัว¹

ผลจากการปลูกชานอกจากจะทำให้คนจีนอพยพมีรายได้เลี้ยงตนเองแล้วยังมีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย โดยเฉพาะการอนุรักษ์ป่าไม้ กล่าวคือจะทำให้ผู้อพยพไม่โยกย้ายไปทำไร่เลื่อนลอย ดังเช่นชาวเขมาทางเผ่าที่บุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย

โครงการส่งเสริมการปลูกพืชผักและผลไม้เมืองหนาว ซึ่งมี ลิ่นจี เป็นไม้ผลหลักที่เห็นอยู่อย่างมากในเขตหมู่บ้านจีนอพยพที่ อ.ฝาง เช่น บ้านกัมมะกอกหวาน บ้านยาง และที่บ้านหัวเมืองงาม อ.แม่สาย จ. เชียงใหม่ นอกจากนี้จะเห็นว่าได้มีการส่งเสริมโดยทำการทดลองปลูกไม้ผลบนที่สูง (ไม้ผลเมืองหนาว) ประเภท ท้อ บ๊วย สาลี่ พลับ พลัม เป็นต้น โดยอยู่ระหว่างการขยายการเพาะปลูกผลไม้เมืองหนาวที่พบเห็นคือที่บ้านผาตั้ง อ. เชียงของ จ. เชียงราย เป็นต้น

ทั้งนี้ จะเห็นว่า บางท้องที่เป็นที่สูงพอจะสามารถปลูกไม้ผลเมืองหนาวได้เลย แต่ถ้าบางพื้นที่ความสูง ความหนาวของอากาศไม่พอก็ปลูกไม้ผลกิ่งเมืองหนาว เช่น ลิ่นจี เป็นหลักไว้ก่อน

อย่างไรก็ตามการปฐมนิเทศโครงการเพาะปลูกที่จะเป็นการวางรากฐานของทางรัฐบาลดังกล่าวมานี้ว่า เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมที่ตรงจุดเพราะเท่าที่ได้ไปศึกษาและสังเกตเห็น โดยเฉพาะในขั้นที่หมู่บ้านจีนอพยพในเขต อ.ฝาง และ กิ่ง อ.ไชยปราการเต็มไปด้วยสวนลิ่นจี ที่ให้

¹ อนันต์ บำรุงผลภรณ์, ปัญหาชนกลุ่มน้อยกับความมั่นคงของชาติ ศึกษาเฉพาะกรณีจีนฮ่อ (ผู้อพยพอดีตทหารจีนคณะชาติ), หน้า 26.

ผลผลิตและเป็นรายได้แก่ผู้ปลูกแล้ว นอกจากนั้นถ้ากลุ่มคนจีนอพยพจะมีความคิดริเริ่มที่จะประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นอีกทางราชการก็ได้ให้การส่งเสริม ดังเช่น ที่พบเห็นในเขตพื้นที่หมู่บ้านจีนอพยพที่บ้านใหม่ทองบัว อ.ฝาง จ. เชียงใหม่ ได้มีการผลิตลูกห่อดอง บ๊วยดอง ขิงดอง โดยทำในรูปแบบโรงงานขนาดย่อมและผลิตส่งออกต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพหัตถกรรม กล่าวคือมีการผลิตไม้กวาด แต่มีลักษณะต่างจากไม้กวาดทั่ว ๆ ไป ไน้ของไม้มีการประดิษฐ์ โดยเฉพาะในขั้นตอนการถักดอกหญ้า ไม้กวาดเพื่อเข้ากับด้ามไม้ มีการผลิตที่บ้านใหม่ทองบัวเช่นกัน เมื่อสอบถามได้ความว่า เป็นลักษณะของไม้กวาดที่ใช้กันในประเทศเอเซียตะวันออกเฉียงใต้คือประเทศญี่ปุ่นและไต้หวัน เป็นต้น (อันเป็นตลาดที่รับซื้อ)

นับว่าความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์อยู่ในท้องที่หรืออาจมีการนำเมล็ดพันธุ์มาจากต่างประเทศในช่วงแรกเพื่อเข้ามาส่งเสริมกันนับว่าเป็นโครงการที่เป็นการวางรากฐานทางเศรษฐกิจให้แก่กลุ่มคนจีนอพยพอันจะเป็นการป้องกันไม่ให้กลุ่มคนเหล่านี้อพยพออกนอกหมู่บ้าน ซึ่งอาจไปประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายและเป็นภัยต่อบ้านเมืองได้

4. นโยบายในการแปลงสัญชาติตลอดจนการให้สถานะคนต่างด้าวแก่คนจีนอพยพ ซึ่งนโยบายดังกล่าว เป็นนโยบายระดับชาติ รวมทั้งเป็นความหวังของผู้อพยพทั้งหมดที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ทั้งนี้ตั้งเป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปแล้วว่า การประกอบกิจการงานทุกอย่างเริ่มต้นด้วยเรื่องสัญชาติทั้งสิ้นแต่อย่างไรก็ตามการดำเนินการแปลงสัญชาติก็มี กฎระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนข้อกฎหมาย และหลักฐานต่าง ๆ มากมาย ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานในส่วนของขั้นตอนการปฏิบัติที่ฝ่ายทหาร (บก.04) เป็นผู้รับผิดชอบมาในขั้นต้น (เนื่องจากตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ทางกระทรวงมหาดไทย ได้รับผิดชอบและดำเนินการต่อไป¹)

กล่าวคือ ทาง บก.04 ได้ดำเนินการในเรื่องการให้สัญชาติไทยแก่กลุ่มคนจีนอพยพเมื่อ พ.ศ. 2518 หลังจากได้มีการจัดตั้งหมู่บ้านอดีตทหารจีนอพยพที่คอยผาหม่น (บ้านผาตั้ง) ดอย

¹ การประชุมเรื่องการมอบโอนผู้อพยพให้กระทรวงมหาดไทยได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2513 เป็นต้นมาแล้ว ดังปรากฏจากการประชุมในเรื่องนี้เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2519

หลวง (บ้านแม่แอม) จ. เชียงราย โดยทาง บก.04 ได้เป็นผู้เสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คุณสมบัติและแนวทางการดำเนินการ เกี่ยวกับการแปลงสัญชาติอดีตทหารจีนคณะชาติ จนกระทั่งสภาความมั่นคงแห่งชาติได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีและลงมติเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2521 ตามหลักเกณฑ์ที่ทาง บก.04 ได้เสนอโดยมีการแก้ไขบ้างเล็กน้อย¹

จะเห็นได้ว่าการดำเนินการของ บก.04 เกี่ยวกับการแปลงสัญชาติของชนจีนอพยพในครั้งนั้นมุ่งเฉพาะอดีตทหารจีนคณะชาติ ที่ได้ทำคุณประโยชน์ในการร่วมรบกับ ผกค. จนจัดตั้งหมู่บ้านสำเร็จที่บ้านผาตั้ง และบ้านแม่แอม จ. เชียงราย นอกจากนี้ยังมีประเด็นหนึ่งที่นำมาพิจารณาในการพิจารณาขอสัญชาติของผู้อพยพดังกล่าวเป็นผลมาจาก ข้อตกลงระหว่างทางราชการ (รัฐบาลโดยฝ่ายทหาร) ในสมัยนั้น คือสมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร ซึ่งมี พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นเสนาธิการทหาร และเป็นผู้ที่เดินทางมาเจรจากับผู้นำของกองทัพ 3 และกองทัพ 5 ที่บ้านถ้ำจอบ อ.ฝาง จ. เชียงใหม่ เกี่ยวกับความร่วมมือในการส่งอดีต ทจข. ไปร่วมต่อสู้กับ ผกค. ที่กำลังคุกคามอย่างหนักในเขต จ. เชียงราย (ภายหลังจากที่ผู้ว่าราชการ จ. เชียงราย ได้เสียชีวิตจากการปฏิบัติการของ ผกค.) พร้อมกับการเจรจาในครั้งนั้น ทางฝ่ายผู้นำของอดีต ทจข. คือ นายพล ลี เหวิน ฝาน และ นายพล ต้วน ซี เหวิน ได้ลงนามในข้อตกลงและข้อแลกเปลี่ยนที่ฝ่ายจีนอพยพคือขอเรื่องที่อยู่อาศัย หรือที่ทำกิน ตลอดจน เรื่องการแปลงสัญชาติ²

อย่างไรก็ตามในเรื่องแนวทางการปฏิบัติให้ถือว่าอดีตทหารจีนคณะชาติจะได้รับการพิจารณาแปลงสัญชาติได้ทั้งหมดตามหลักเกณฑ์ ส่วนจะช้าหรือเร็วนี้ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของการแปลงสัญชาติว่าจึง

¹ ดูรายละเอียดหลักเกณฑ์ในการแปลงสัญชาติได้ใน อนันต์ บำรุงพงศ์, ปัญหาชนกลุ่มน้อยกับความมั่นคงของชาติ ศึกษาเฉพาะกรณีจีนฮ่อ, หน้า 30-31.

² สัมภาษณ์ นายชัย ชัยศิริ (หรือนายพล ลี เหวิน ฝาน) เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2534 ณ บ้านฟ้าฮ่าม อ. เมือง จ. เชียงใหม่

เป็นต้องมีตัวแทนจากฝ่ายกองทัพทั้ง 2 ของอดีต ทจข. เพื่อเป็นการป้องกันการผิดพลาดอันอาจเกิดจากการปลอมและปะปนเข้ามาเพื่อจะขอสัญชาติจากกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

การดำเนินงานของคณะกรรมการตั้งแต่เริ่มงานแปลงสัญชาติเมื่อ พ.ศ. 2521 จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2527 ให้นมอบโอนงานแปลงสัญชาติให้กับกระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าหน้าที่หลักในการดำเนินงานให้เป็นที่ไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยไม่ให้ดำเนินงานในลักษณะกรณีพิเศษ กองบัญชาการทหารสูงสุดจึงได้มอบงานแปลงสัญชาติให้กับกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2527¹

อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการในเรื่องนี้ยังไม่สิ้นสุดเพราะในปัจจุบันยังปรากฏว่ามีบางส่วนของอดีต ทจข. ที่อยู่ระหว่างรอการอนุญาตให้ได้สัญชาติ ทั้งนี้เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2527 มีผลให้การดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ² ภายใต้ บก.04 ยุติลงพร้อม ๆ กับการดำเนินการปฏิบัติที่ต้องเป็นที่ไปตามขั้นตอนของกฎหมาย โดยเคร่งครัด ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ตั้งแต่วันที่ พ.ศ. 2527 จนถึงปัจจุบันจึงกล่าวได้ว่าการแปลงสัญชาติ

¹ หน่วยเฉพาะกิจ 327, กองทัพอากาศที่ 3. ผู้อพยพอดีตทหารจีนชาติ. (เชียงใหม่ : ดารารัตน์การพิมพ์, 2530), หน้า 112.

² การดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ ก็คือ การดำเนินการแปลงสัญชาติที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายทุกประการ ยกเว้น

1. ทางการอนุมัติให้เป็นบุคคลเข้าเมืองเอกโคเวต้า (กล่าวคือกฎหมายกำหนดการออกไปสำคัญประจำตัวแก่คนไร้สัญชาติ (คนต่างด้าว) ได้เพียงปีละ 50 คน
2. ทางการยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมการออกไปสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (คนละ 50,000 บาท)
3. ให้การอำนวยความสะดวกในเรื่องจัดชุดปฏิบัติงานแปลงสัญชาติไปรับเรื่องราวการแปลงในหมู่บ้าน (ตามปกติแล้วต้องเดินทางไปเอง)

ด้วยวิธีการพิเศษต่อผู้อพยพ ได้กระทำการไปแล้วเป็นจำนวน 4 รุ่น¹ จำนวน 5,179 คน และรุ่นที่ 5 ได้รับสถานะเป็นคนต่างด้าวอีก 8,549 คน โดยมีสภาพเป็นบุคคลเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายจนมีทะเบียนบ้านแล้ว ส่วนการดำเนินการให้ได้รับสัญชาติไทยให้อยู่ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่เป็นกรณี ๆ ไป จนกระทั่งได้มีการทบทวนมติใหม่ในเรื่องการแปลงสัญชาติเมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2533 โดยมีการปรับปรุงแก้ไขจากเดิม ดังนี้

1. อนุมัติให้อดีต ทจข. และเงินผู้อพยพที่จะได้รับสถานะคนต่างด้าวเป็นคนเข้าเมืองในประเภทไร้สัญชาตินอกกำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งเป็นวิธีดำเนินการในกรณีพิเศษ
2. อนุมัติดำเนินการให้สถานะคนต่างด้าวแก่อดีต ทจข. และเงินผู้อพยพเป็นรุ่น ๆ รุ่นละ 500 คน
3. อนุมัติลดหย่อนค่าธรรมเนียมค่าขออนุญาตเพื่อถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา 45 และอัตราค่าธรรมเนียมไปสำคัญถิ่นที่อยู่ ตามมาตรา 47 แห่ง พรบ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 คือ
 - 3.1 ค่าค่าขออนุมัติเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรคนละ 1,000 บาท
 - 3.2 ค่าใบสำคัญถิ่นที่อยู่ฉบับละ 15,000 บาท
 - 3.3 ในกรณีที่ผู้ขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่เป็นคู่สมรสหรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลกลุ่มนี้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรฉบับละ 4,500 บาท²

¹ รุ่นที่ 1 อนุมัติดำเนินการเมื่อ 30 ส.ค. 2521

รุ่นที่ 2 อนุมัติดำเนินการเมื่อ 15 ก.ย. 2521

รุ่นที่ 3 อนุมัติดำเนินการเมื่อ 5 ก.พ. 2523

รุ่นที่ 4 อนุมัติดำเนินการเมื่อ 7 พ.ค. 2524

² อีแซนด์ บำรุงพฤกษ์, ปัญหาชนกลุ่มน้อยกับความมั่นคงแห่งชาติศึกษาเฉพาะกรณีเงินสื่อ,

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าพิจารณาถึงภาวะการหยุดชะงักกันในนโยบายตลอดจนการดำเนินงานอันเกี่ยวกับการแปลงสัญชาติหรือการให้สถานภาพแก่คนจีนอพยพนั้นพอจะสรุปปัจจัยจากการศึกษาได้ดังนี้คือ

1. การรับมอบหรือรับช่วงการดำเนินงานจากหน่วยงานทหาร ไปยังหน่วยงานมหาดไทย มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกฎเกณฑ์หรือมาตรการในการพิจารณาการแปลงสัญชาติ ซึ่งมีความแตกต่างกันในวิธีการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานทั้งสอง ดังเช่น หลักฐานต่าง ๆ ที่ทางกระทรวงมหาดไทย ใช้ประกอบการแปลงสัญชาติ ไม่สามารถนำหลักฐานที่ทางทหาร เคยใช้มาก่อนมาใช้ได้ จึงมีความจำเป็นต้องมา เริ่มต้นหลักฐานการคืนสัญชาติใหม่ จึงก่อให้เกิดความล่าช้าและความยุ่งยากถึงที่มีการทบทวนมติใหม่ครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ. 2533 โดยมีการปรับปรุงแก้ไขอีก

2. หน่วยงานซึ่งกระทรวงมหาดไทยตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบงานด้านนี้ คือ ศูนย์อำนวยการปฏิบัติต่อบุคคลเข้าเมือง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ชื่อย่อ ศป.ปก.) ของ จ. เชียงใหม่ และ เชียงราย ซึ่งจะต้องรับผิดชอบดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งคนจีนอพยพที่เป็นอดีต ทจข. และคนจีนอพยพพลเรือน จึงปรากฏว่า ได้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขเดิม ซึ่งเป็นกรณีพิเศษในการให้สถานภาพแก่อดีต ทจข. ซึ่งไม่เหมือนกับคนจีนอพยพพลเรือน ด้วยเหตุนี้ทาง ศป.ปก. จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงภูมิหลังความเป็นมาของกลุ่มคนจีนอพยพแต่ละกลุ่มว่ากลุ่มใด เป็นอดีต ทจข. ตลอดจนลูกหลานหรือกลุ่มใด เป็นคนจีนอพยพที่อพยพ เข้ามาก่อนหรือหลังระยะเวลาที่กำหนด เพราะไม่เช่นนั้นอาจเกิดการปลอมปะปนเข้ามาของคนจีนอพยพที่มาจากพม่าอัน ไม่ชอบด้วยกฎหมายจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติได้ ดังนี้ถึงแม้ว่าทางมหาดไทยจะ เริ่มรับงาน ไปแล้วแต่ก็ยังคงต้องมีฝ่ายทหาร เป็นฝ่ายให้คำปรึกษาอยู่ตลอดจนมีฝ่ายผู้นำของอดีต ทจข. ทั้งสอง เป็นผู้ประสานงานร่วมด้วย เพื่อให้การดำเนินการ เกี่ยวกับสถานภาพและการ โอนสัญชาติ เป็น ไปด้วยความเรียบร้อย

3. ความล่าช้าในการดำเนินการการแปลงสัญชาติอาจมีผลมาจากนโยบายของรัฐบาล เมืองบนที่เปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยน ไปตามสถานการณ์ของบ้านเมือง กล่าวคือ ช่วงการดำเนินงานระยะแรกภายใต้ บค.04 นั้น เป็นช่วงที่บ้านเมืองจำเป็นต้องใช้กำลังทหารส่วนใหญ่เพื่อป้องกันชายแดนอันเนื่องมาจากการคุกคามของ ผกค. นโยบายต่อกลุ่มคนจีนอพยพ หรือ โดยเฉพาะพวก

อดีต ทจข. จึงออกมาค่อนข้างจะมีลักษณะอะลุ่มอะล่วย เพื่อไม่ให้คนจีนอพยพ เกิดความรู้สึกบับคั้นทางจิตใจมากจนอาจก่อให้เกิดการหลีกเลี่ยงหลบหนี ซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดผลดีต่อทางการบ้านเมือง โดยเฉพาะในด้านความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้นี้อาจเป็นการใช้นโยบายด้านจิตวิทยาเพื่อให้คนจีนอพยพเหล่านี้เกิดความรู้สึกภูมิใจและหันมาให้ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อทางบ้านเมืองเนื่องจากคนจีนอพยพเป็นกลุ่มคนที่อยู่อาศัยตามแนวชายแดนภาคเหนือ (ไทย-พม่า, ไทย-ลาว) มาก่อน ซึ่งทางการทหารอาจสามารถพึ่งพาได้เกี่ยวกับข่าวกรอง หรือในแง่ด้านยุทธวิธีในช่วงที่ ผกค. คุกคามอย่างหนัก ดังเช่น ในกรณีในอดีต ทจข. ให้ความร่วมมือในการ เป็นกองกำลังทหาร เสริมร่วมกับกองทหารของฝ่ายไทยช่วงก่อน พ.ศ. 2527

ต่อมาหลัง พ.ศ. 2527 เป็นต้นมาจะเห็นว่าบ้านเมือง เริ่มสงบมากขึ้นรัฐบาลจึงหันกลับมาใช้นโยบายที่เข้มงวดต่อดีต ทจข. และคนจีนอพยพพลเรือนมากขึ้นกว่าแต่ก่อน โดยเฉพาะในเรื่องการประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย ดังเช่น การตรวจค้นสิ่งของผิดกฎหมาย ตลอดจนการปิดอาวุธของอดีต ทจข. (ในแง่การปฏิบัติจากทางฝ่ายทหาร)

เพื่อความเข้าใจที่ง่ายขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในเรื่องกลุ่มคนจีนอพยพตั้งแต่ พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา จำเป็นจะต้องกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงภายใต้การรับมอบงานระหว่างฝ่ายทหาร (บก.04) กับกระทรวงมหาดไทย พร้อม ๆ กับการจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจของทหารภายใต้การบังคับบัญชาของกองทัพภาคที่ 3 กองทัพบก โดยใช้ชื่อว่า หน่วยเฉพาะกิจ 327¹ (ซึ่งทำหน้าที่แทน บก.04 แต่เดิมซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการทหารสูงสุดส่วนหน้า)

¹ กล่าวคือ เมื่อ 15 มิ.ย. 2525 บก.ทหารสูงสุด ได้มีคำสั่งให้เปลี่ยนชื่อกองอำนวยการพัฒนาและอาชีพผู้อพยพ (บก.04) เป็นศูนย์อาสาพัฒนาป้องกันตนเอง 25 ให้เป็นไปในรูปแบบหมู่บ้านโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพพ.) แห่งชาติ โดยมี (ศอพ.25) เป็นหน่วยอำนวยการและประสานงาน จนกระทั่ง พ.ศ. 2527 บก.ทหารสูงสุด ได้มีคำสั่งที่ 173/2527 เรื่อง การมอบโอนงานการควบคุมและพัฒนาอดีต ทจข. ให้กับกองทัพบก โดยแปรสภาพ ศอพ.25 มาเป็นสำนักงานประสานการพัฒนาเพื่อความมั่นคง (หรือ สพพ.) และโอนให้กองทัพบก โดยกองทัพบกที่ 3 แต่งตั้งหน่วยเฉพาะกิจ 327 ขึ้น รับมอบโอนงานเสร็จเรียบร้อยเมื่อ 10 เมษายน 2527

การดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทย และหน่วยเฉพาะกิจ 327 ที่มีต่อกลุ่มคนจีนอพยพ ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ถึงปัจจุบัน

ตามที่สภาความมั่นคงแห่งชาติได้มีมติเมื่อวันที่ 17 ต.ค. พ.ศ. 2518 ให้กระทรวงมหาดไทยค่อย ๆ เข้าไปรับผิดชอบหมู่บ้านอพยพในพื้นที่ จ. เชียงใหม่ และ จ. เชียงราย จาก บก.04 (กองบัญชาการทหารสูงสุดส่วนหน้า) เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยทาง บก.ทหารสูงสุด ได้กำหนดแผนการมอบโอนเป็น 3 ขั้นตอน กล่าวคือ

ขั้นแรก เป็นการให้ข้าราชการของกระทรวงมหาดไทยได้ไปทำการศึกษาสถานการณ์ หรือการดูงานก่อนตามที่ บก.04 ได้ทำไว้

ขั้นที่สอง ให้เจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทยได้ประสานงานกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา การปกครองและการพัฒนาอาชีพภายในจังหวัดนั้น ๆ

ขั้นที่สาม เป็นการโอนงานในด้านทะเบียน ด้านการปกครอง การศึกษา การพัฒนา และการรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน

การดำเนินงานให้เป็นไปตามลำดับขั้นกำหนดว่าจะสิ้นสุดใน พ.ศ. 2529 อย่างไรก็ตามในระหว่างช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ ได้มีเหตุการณ์ในบริเวณชายแดนไทยภาคเหนือ อันก่อให้เกิดความตึงเครียดโดยกองกำลังของชนกลุ่มน้อยพม่า ดังเช่นที่ปรากฏเมื่อ พ.ศ. 2525¹ ถึงกับทางรัฐบาลได้ใช้กำลังผลักดันฐานกำลังของขุนซ่า² ที่บ้านถินแตก (บ้านเทอดไทย) อ.แม่จัน

¹ สยามจดหมายเหตุ, ปีที่ 7 ฉบับที่ 22 (28 พ.ค. - 3 มิ.ย.), 2525, หน้า 589.

² ขุนซ่า หรือ จางซีฟู เป็นหัวหน้าของกองกำลังชนกลุ่มน้อยพม่า ที่อ้างการกู่ชาติบังหน้า. ภายได้ชื่อ กลุ่มกองทัพสหรัฐฉาน (Shan United Army หรือ SUA) กลุ่มนี้จัดเป็นกลุ่มที่มีการดำเนินการผลิตและค้ายาเสพติดที่ใหญ่ที่สุด

จ. เชียงราย กล่าวว่ากันกลุ่มนี้มีข้อตกลงกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในการซื้อขายและลำเลียงฝิ่นผ่านพื้นที่อิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า โดยสามารถลำเลียงฝิ่นจากตอนเหนือของรัฐฉานลงมายังบริเวณชายแดนไทย-พม่า ได้อย่างสม่ำเสมออีกทั้งยังมีโรงงานผลิตเฮโรอีนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเขตพม่าตรงข้าม จ. เชียงราย และ จ. แม่ฮ่องสอน¹ ประกอบกับยังมีชนกลุ่มน้อยพม่าอื่น ๆ เช่น พวกคะถิน และพวกว้า ที่เบียดเบียนการค้ายาเสพติด จึงก่อให้เกิดการปะทะกันตามแนวชายแดนไทย-พม่า ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ อยู่เสมอ นอกจากนี้ยังมีข่าวที่ปรากฏและพาดพิงไปถึงกลุ่มคนจีนอพยพที่ทำหน้าที่รับจ้างคุ้มกันกองคาราวานฝิ่นให้แก่ชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าอื่น ๆ ถึงกับมีการปะทะระหว่างกองกำลังทั้งสองอันก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ราษฎรไทยที่อยู่ตามแนวชายแดนเป็นอย่างมาก ยิ่ง ด้วยเหตุนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว พลเอกสายหยุด เกิดผล (ผู้บัญชาการทหารสูงสุด) ในขณะนั้น (พ.ศ. 2525) ได้จัดตั้งศูนย์บัญชาการด้านความมั่นคงและปรับปรุงความเป็นอยู่ของประชาชนตามแนวชายแดนไทย-พม่า ของ 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน โดยศูนย์ดังกล่าวจะรับผิดชอบในเขต 12 หมู่บ้าน ตามแนวชายแดนไทย-พม่า รวมทั้งหมู่บ้านสันติคีรี (เคยแม่สะลอง) และบ้านเทอดไทย (บ้านเทิดแตก) จ. เชียงรายด้วย ศูนย์บัญชาการใหม่ที่มีชื่อว่า ศูนย์พัฒนาและป้องกันชายแดนภาคเหนือ ได้ขึ้นตรงต่อ กองบัญชาการทหารสูงสุดและกระทรวงมหาดไทย²

จะเห็นได้ว่า ศูนย์ฯ ดังกล่าวได้เข้ามาแทนที่ บก.04 ที่ทำหน้าที่แต่เดิม ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันไปต่าง ๆ นานา เกี่ยวกับการยุบ บก.04 ซึ่งขึ้นอยู่กับกองบัญชาการทหารสูงสุดส่วนหน้า โดยเฉพาะในสมัยที่ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ดำรงตำแหน่งเป็นเสนาธิการทหาร รับผิดชอบและดูแลกลุ่มคนจีนอพยพ (อดีตทหารจีนคณะชาติ) ในชื่อที่มักถูกเรียกกันอยู่เสมอว่า

¹ สายหยุด เกิดผล. "ปัญหาความมั่นคงชายแดนไทย-พม่า ในเขตภาคเหนือของไทย," รัฐศาสตร์ปริทัศน์. (เดือนกันยายน 2525), หน้า 37.

² "ยุบ บก.04 เหตุเพราะตื่น," มติชนสุดสัปดาห์. ปีที่ 5 (มีนาคม 2525), หน้า 5.

กองพล 93) โดยได้มีกระแสข่าวทั้งในและนอกประเทศวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากว่า พลเอก เกรียงศักดิ์ เป็นนายพลคนหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติดของกองพล 93 พร้อม ๆ กับที่มีแหล่งข่าวกล่าวว่า กองพล 93 เป็นตัวแทนจำหน่ายยาเสพติด อีกทั้งยังมีเจ้าหน้าที่ทหารของ บก.04 ส่วนหน้าบางคนมีส่วนพัวพันกับยาเสพติดด้วย¹

จากข่าวดังกล่าวข้างต้นมีผลให้พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น จำเป็นต้องเร่งแก้ปัญหาและภาพพจน์ดังกล่าวพร้อมทั้งมีมติในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหมแก้ปัญหาโดยด่วน ดังนั้น ศูนย์อำนวยการประสานงานป้องกันและพัฒนายาเสพติดแห่งชาติ (ศอป. ปชต.น.) วัตถุประสงค์ก็คือ การสกัดกั้นและผลักดันกองกำลังต่างชาติ และขบวนการค้ายาเสพติด ตลอดจนให้ความปลอดภัย และพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนให้มีความมั่นคง² โดยนำเอาผู้อยู่นอขีด หจข. เข้าร่วมจัดตั้งเป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-พม่า ศูนย์ฯ ดังกล่าวประกอบด้วย

1. ศูนย์ป้องกันชายแดน (ศปชต.ทบ.) ซึ่งกองทัพนาคที่ 3 เป็นผู้รับผิดชอบ
2. ศูนย์อาสาพัฒนาป้องกันตนเอง 25 (ศอฝป.25) ซึ่งเปลี่ยนชื่อแต่เดิมคือ กองอำนวยการพัฒนาและอาชีพผู้อยู่นอขีด โดยมี บก.04 เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ศอฝป.25 มีแนวการปฏิบัติตามรูปแบบของหมู่บ้านในโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อฝป.) แห่งชาติ โดยจะให้เวลาในโครงการ 5 ปี (พ.ศ. 2525-2529) แต่อันุโลมิให้มีหัวหน้าชุดปฏิบัติการเป็นกรรมการที่ปรึกษา³ ด้วย

¹ "ขุม บก.04 เหตุเพราะฝัน," มติชนสุดสัปดาห์, ปีที่ 5 (มีนาคม 2525), หน้า 5.

² "โครงการจัดตั้งกองบัญชาการป้องกันชายแดนภาคเหนือ," สยามจดหมายเหตุ, (12-18 กุมภาพันธ์, 2525), หน้า 178-179.

³ หน่วยเฉพาะกิจ 327 กองทัพนาคที่ 3, ผู้อยู่นอขีดทหารจีนคณะชาติ, หน้า 144.

ต่อมาทาง บก.ทหารสูงสุด ได้มีคำสั่งที่เปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ กล่าวคือ ให้มีการแปรสภาพศูนย์อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง 25 (ศอพ. 25) มาเป็นสำนักงานประสานการพัฒนาเพื่อความมั่นคง (สพผ.) ขึ้นตรงต่อกองทัพบก โดยมีกองทัพบกที่ 3 รับผิดชอบพร้อมกับการตั้งหน่วยเฉพาะกิจ รับมอบงาน เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2527¹

จะเห็นได้ว่า การที่กองทัพบกที่ 3 จัดหน่วยเฉพาะกิจ 327 ขึ้นเมื่อมุ่งเน้นในด้านการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยเป็นหลักและหน้าที่ที่สำคัญอีกประการก็คือ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ส่วนงานในด้านการควบคุมและพัฒนาอดีต ทชข. ที่ทหารเคยรับผิดชอบอยู่นั้น ก็ได้โอนมอบให้ฝ่ายบ้านเมือง (กระทรวงมหาดไทย) รับผิดชอบ เพียงแต่คอยให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ซึ่งการมอบโอนหมู่บ้านอดีต ทชข. ให้กระทรวงมหาดไทย เมื่อ พ.ศ. 2529 นั้น รวม 11 หมู่บ้าน ยกเว้น 2 หมู่บ้านกล่าวคือ หมู่บ้านแม่แอบ อำเภอเชียงแสน และหมู่บ้านผาตั้ง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งถือเป็นหมู่บ้านยุทธศาสตร์ใหม่เขตชายแดนไทย-ลาว โดยยังคงอยู่ในความดูแลของฝ่ายทหาร²

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ฝ่ายทหาร โดยกองทัพบกที่ 3 ให้หน่วยเฉพาะกิจ 327 รับผิดชอบ โดยแต่เดิมนั้นจะเห็นว่าทหารไม่ได้มีหน้าที่ในด้านนี้ แต่อาจมีการร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีหน้าที่ในด้านนี้โดยเฉพาะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบทบาทของชนจีนอพยพที่เข้ามาเกี่ยวพันอยู่เสมอในเรื่องของยาเสพติด กล่าวคือ พวกจีนเชื้อจีนถูกนำมาตีความรวมกับจีนอพยพทั้งอดีต ทชข. และจีนอพยพอิสระหรือพลเรือน ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ในบางครั้งก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า กลุ่มคนจีนอพยพไม่ว่าจะเป็นอดีต ทชข. หรือพลเรือน ได้มีส่วนร่วมหรือไม่ ทั้งนี้เพราะการค้ายาเสพติดมักเป็นที่

¹ เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2527 บก.ทหารสูงสุด ได้มีคำสั่งที่ 173/2527 เรื่องการมอบโอนกองควบคุมและพัฒนาอดีต ทชข. ผู้อพยพให้กับกองทัพบก

² หน่วยเฉพาะกิจ 327 กองทัพบกที่ 3 ผู้อพยพอดีตทหารจีนคณะชาติ, หน้า 145.

ปรากฏว่ากลุ่มคนจีนอพยพ ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับมาตั้งแต่ในอดีต หรือแม้กระทั่งในปัจจุบันก็ได้ปรากฏอยู่เสมอจากการจับกุมลักค้ายาเสพติดไม่ว่ารายใหญ่และรายย่อย ส่วนมากมักเป็นพวกจีนฮ่อพลเรือนหรือจีนฮ่ออิสระที่ไม่ได้ขึ้นสังกัด ซึ่งพวกนี้มักอาศัยอยู่ในเขตพม่าและหลบหนีเข้ามาในไทย โดยที่ทางเจ้าหน้าที่บ้านเมืองดูแลและควบคุมไม่ทั่วถึง ดังนั้นเมื่อมีข่าวการค้ายาเสพติดในเขตชายแดนไทยภาคเหนือ จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงที่จะเข้ามากระทบต่อหมู่บ้านจีนอพยพที่ทางทหารดูแลและรับผิดชอบอยู่ ด้วยเหตุนี้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายในระดับบน จึงส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนในเรื่องนี้ด้วยอันเป็นที่มาแห่งหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยเฉพาะกิจ 327 ที่เกี่ยวกับปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดด้วย หรืออาจมีปัจจัยอย่างอื่นนอกเหนือจากนี้ด้วย

นอกจากนั้น ภายใต้การดำเนินการปรนเปรอสภาพหมู่บ้านอพยพอดีต ทจช. มาเป็นหมู่บ้านป้องกันชายแดน (ปชด.) หรือหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพบ.) อันเป็นเหตุผลเกี่ยวกับความมั่นคงและปลอดภัยของประชาชนในบริเวณเขตชายแดนเป็นหลักแล้ว ยังเป็นการนำเอากำลังของกลุ่มคนจีนอพยพ (อดีต ทจช.) มาก่อให้เกิดประโยชน์ด้วย เพราะจะทำให้มีมาตรการระเบียบ กฎเกณฑ์ อันเป็นการป้องกันการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยเฉพาะจากชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ พร้อมทั้งเป็นการตั้งหลักแหล่งให้ผู้อพยพอดีต ทจช. ได้อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่ต้องเร่ร่อนไปบุกรุกที่ทำกินใหม่ไปเรื่อย ๆ ซึ่งจะ เป็นผลเสียต่อการอนุรักษ์ป่าไม้ด้วย ในขณะที่ตัวกันก็จะเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้อพยพเข้ามาในเมือง อันอาจก่อให้เกิดการแย่งอาชีพของคนในเมืองใหญ่ ตลอดจนปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ที่จะตามมาในที่สุด

ด้วยเหตุดังกล่าวกองทัพนครที่ 3 และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน. ภาค 3) ได้มอบงานในโครงการหมู่บ้านเมืองกันชายแดนไทย - พม่า ให้หน่วยเฉพาะกิจ 327 ซึ่งเป็นหมู่บ้านผู้อพยพอดีต ทจช. ในตอนแรก 4 หมู่บ้าน คือ

1. บ้านเปียงหลวง
2. บ้านเวียงนะ
3. บ้านหนองออก (บ้านเมืองนะใต้) หรือบ้านอรุโทย

4. บ้านหลวง

ทั้ง 4 หมู่บ้านอยู่ในเขตอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

จนกระทั่งต่อมาใน พ.ศ. 2533 ทหารเฉพาะกิจ 327 ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งหมู่บ้านเมือง
กันชายแดน (เขต.) เพิ่มอีก 5 หมู่บ้าน (รวมเป็น 9 หมู่บ้าน) คือ

1. บ้านเปียงหลวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. บ้านแม่แอบ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
3. บ้านผาดั้ง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
4. บ้านแม่สะลอง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
5. บ้านสันมะคอกหวาน กิ่ง อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ซึ่งทั้ง 5 หมู่บ้านนี้ ปรากฏว่า บ้านหนองอูก (บ้านเมืองนะใต้) ได้รับการอนุมัติให้เป็นหมู่บ้าน
อพย. เป็นกรณีพิเศษ ใน พ.ศ. 2533 ทั้งนี้เนื่องจากเขตพื้นที่หมู่บ้านหนองอูกนั้น มักมีเหตุการณ์
การสู้รบระหว่างกองกำลังชนกลุ่มน้อยของขุณสาและพวกว้าอย่างรุนแรงบ่อยครั้ง จึงจำเป็นต้อง
เปิดโอกาสให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้มีการเข้าไปดำเนินการตามระบบของหมู่บ้าน อพย.
เพื่อพัฒนาความเจริญ และให้ความปลอดภัยไปพร้อม ๆ กันด้วย

สรุปการกำหนดนโยบาย ตลอดจนการดำเนินงานของรัฐบาลที่มีต่อกลุ่มคนจีนอพยพ โดย
เฉพาะอดีตทหารจีนคณะชาติ (ทจช.) ตั้งแต่ พ.ศ. 2513 ถึง พ.ศ. 2527 พอจะสรุปได้ว่าเป็น
ผลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางการเมืองภายใน ที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงิน
นโยบายของรัฐบาล ตลอดจนนโยบายทางปฏิบัติของฝ่ายทหารด้วย ดังเช่น การเปลี่ยนแปลง
บุคคลที่เป็นแกนนำในเรื่องความมั่นคงและปลอดภัยของชาติในแต่ละช่วงสมัยของรัฐบาล ตั้งแต่สมัย
จอมพลถนอม กิตติขจร (พ.ศ. 2506-2516) พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ (พ.ศ. 2520 -
2523) พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (พ.ศ. 2523 - 2531) จะเห็นว่าสถานการณ์ทางการเมือง
ภายในในแต่ละสมัย ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการกำหนดนโยบาย ตลอดจนแนวทาง

การปฏิบัติที่มีต่อกลุ่มคนจีนอพยพ ทั้งนี้ อาจมองจากสายตาของบุคคลภายนอก หรือประชาชนทั่วไป
 ทั้งในแง่ของการใช้นโยบายผ่อนปรน ตลอดจนการใช้ความเข้มงวดซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป
 ดังเช่น ในสมัยที่พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรีจะเห็นว่า ลักษณะการดำเนิน
 นโยบายของรัฐบาลที่มีต่อกลุ่มคนจีนอพยพ ในด้านลักษณะความสัมพันธ์แล้ว อาจออกมาในลักษณะที่ดี
 ดังปรากฏการมองจากประชาชนไทย ไม่ในอีกแง่หนึ่งว่า ทำไมรัฐบาลจึงต้องเอาใจกลุ่มคนเหล่านี้
 และถึงขั้นทำให้มองภาพในด้านลบที่มีต่อตัวพลเอกเกรียงศักดิ์ด้วย ในกรณีความสัมพันธ์ที่มีต่อกลุ่มคน
 จีนอพยพ โดยเฉพาะเมื่อกลุ่มคนจีนอพยพ (ที่เรียกในชื่อรวมว่า จีนฮ้อ ในความหมายตามที่คนส่วน
 ใหญ่เข้าใจว่า คือกองพล 93) เข้าไปพัวพันกับการค้ายาเสพติด จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อ
 ต่อเสถียรภาพทางการเมืองภายในสมัยที่พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี ดังจะ
 เห็นได้ว่า ต่อมาในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีจำต้องถูกเร่งเร้าโดยคณะ
 รัฐบาลให้แก้ภาพพจน์ของหน่วยงานทหารที่รับผิดชอบต่อกลุ่มคนจีนอพยพ โดยเฉพาะอดีต ทช.
 อพยพจนกระทั่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่รับผิดชอบดังกล่าวมา
 แล้ว พร้อมทั้งมีการขยายและปรับปรุง โครงการต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อพัฒนารูปแบบเดิม เช่น โครงการ
 การพัฒนาอาชีพ ตลอดจนการตั้งหน่วยงานอื่น ๆ เข้าไปร่วมรับผิดชอบด้วย ดังเช่น หน่วยงานด้านการ
 ศึกษา ด้านการเกษตร และด้านการปกครองของกระทรวงมหาดไทย เพื่อความมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิด
 เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่ภายใต้รูปแบบที่เป็นรูปธรรม กล่าว
 คือ การร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยหลักการแต่ในแง่ของการปฏิบัติยังอยู่ภายใต้หน่วย
 งานเดิม ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงแต่ชื่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานที่จะเข้ามารับผิดชอบนั้น ยังไม่
 พร้อมใจการเข้ามาดำเนินงานอย่างเต็มรูปแบบ อย่างไรก็ตามภายใต้หน่วยงานในชื่อใหม่ ดังเช่น
 จาก บก. 04 (กองบัญชาการทหารสูงสุด ส่วนหน้า) มาเป็น ฉก. 327 (หน่วยเฉพาะกิจภายใต้
 กองทัพบกที่ 3 กองทัพบก) หลักการเดิม เป้าหมายเดิมก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไร เพียงแต่แนว
 การปฏิบัติย่อมต้องแตกต่างกันบ้างตามสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนแนวความคิด
 ของผู้นำที่ถูกกำหนดออกมาในรูปแบบนโยบาย ดังตัวอย่างหนึ่งที่พบว่า กลุ่มคนจีนอพยพแทบจะทั้งหมด

เกิดความรู้สึกเปรียบเทียบระหว่างแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามารับผิดชอบต่อพวกเขา เป็นเห็นว่า การปกครองภายใต้หน่วยงาน บก.04 ดีกว่าหน่วยเฉพาะกิจ 327

โดยทั้งนี้อาจพิจารณาได้ในอีกแง่ก็คือ อาจเป็นลักษณะการใช้นโยบายที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา กล่าวคือช่วงที่สถานการณ์ชายแดนไม่สงบ เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวายมีผลให้กองกำลังทหารตามแนวชายแดนไทย ไม่พอเพียงต่อความมั่นคงและปลอดภัย จึงเป็นช่วงที่ทางฝ่ายรักษาความสงบคือฝ่ายทหารจำเป็นต้องเพิ่มกองกำลัง โดยพิจารณาจากกองทัพของกบฏพม่า (อดีต ทช.) เพื่อเข้ามาสนับสนุนเพิ่ม ดังนั้นก็อาจทำให้มองดูเหมือนว่าทางหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ค่อยเคร่งครัดต่อกลุ่มกบฏพม่าเท่าใด อันนี้อาจก่อให้เกิดความรู้สึกในกลุ่มกบฏพม่าว่าเป็นการเอาใจเพื่อผลประโยชน์ดังกล่าว ทั้งนี้เพราะพม่าถึงช่วงสถานการณ์บ้านเมืองค่อนข้างสงบ นโยบายของรัฐบาลที่ลงผลมายังหน่วยงานระดับล่างที่รับผิดชอบจึงดูเสมือนว่าเข้มงวดกว่าเดิม ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่าช่วงที่บ้านเมืองสงบแล้วการเข้าไปปกครอง และจัดระเบียบทำได้มากยิ่งกว่าช่วงที่ไม่สงบ และอาจมีสถานการณ์บางอย่างเข้ามากระทบ ตลอดจนผลักดันต่อนโยบายและการดำเนินการของรัฐบาล ดังเช่นการวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนและสื่อมวลชนจากภายนอก เกี่ยวกับลักษณะการอยู่อาศัยของกลุ่มกบฏพม่า โดยเปรียบเทียบ ในลักษณะที่ว่ากบฏพม่าเป็นชนกลุ่มน้อย แต่มีความเป็นอยู่ดีกว่าราษฎรไทย ตลอดจนกรณีที่มีข่าวเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขบวนการค้ายาเสพติดซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เหตุการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวนี้มีส่วนผลักดันและส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐบาลจนกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทางรัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินมาตรการ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบ ซึ่งจะ เป็นที่มาของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอันก่อให้เกิดความรู้สึกที่เกิดการเปรียบเทียบจากผู้ถูกปกครองได้ดังกล่าวข้างต้น

3.2 ลักษณะการดำเนินการของรัฐบาล เพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์และบทบาทของกลุ่มอดีตทหารจีนคณะชาติพม่า

3.2.1 ด้านการปกครอง ภายในกลุ่มหรือชุมชนกบฏพม่าอดีต ทช. ก่อนที่ทางรัฐบาลจะเข้ามาจัดที่อยู่หรือควบคุมกลุ่มกบฏพม่า ดังที่ได้กล่าวมาในบทแรกที่ว่าด้วยลักษณะความ

เป็นมาแห่งการตั้งถิ่นฐานในบริเวณชายแดนภาคเหนือของไทยนั้น จะเห็นว่ากลุ่มคนเหล่านี้ได้เข้ามาอาศัยอยู่ในดินแดนชายแดนภาคเหนือหรือบริเวณที่อยู่อาศัยในปัจจุบันนี้ ซึ่งแน่นอนลักษณะการอพยพเข้ามาในนี้จำเป็นต้องมีผู้นำ ดังเช่น อดีต ทจข. กองทัพ 3 และอดีต ทจข. กองทัพ 5 ภายใต้การบังคับบัญชาของนายพล ลี เหวิน ผาน และ นายพลตัวน ซี เหวิน ตามลำดับ ลักษณะการจัดการปกครองจึงมีลักษณะเข้มงวด และมีระเบียบวินัยแบบทหาร แต่โดยขณะเดียวกันก็มีลักษณะการผ่อนปรนด้วย กล่าวคือ ใช้ทั้งพระเดชพระคุณพร้อม ๆ กัน ดังนั้นอดีตผู้นำ ทจข. ทั้งสองจึงเป็นที่เคารพยำเกรงของลูกน้อง เนื่องจากได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขจากการอพยพด้วยกันมา ในขณะที่เดียวกันก็มีบทลงโทษที่เด็ดขาดเพื่อความเป็ระ ระเบียบและความสงบภายในชุมชนซึ่งเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับการอยู่กันเป็นจำนวนมากดังจะเห็นได้จากเมื่อผู้วิจัยได้ขึ้นไปศึกษาสำรวจที่ตั้งของอดีตกองบัญชาการของกองทัพ 3 ที่ถ้ำง้อบ กิ่งอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่¹ ในบริเวณที่ตั้งค่ายทหารนอกจากโรงเรียนที่อยู่อาศัยแล้วยังมีห้องข้างสำหรับผู้กระทำความผิด ตลอดจนอุปกรณ์การลงโทษแบบทหาร ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ในตอนแรกชุมชนเงินอพยพมีลักษณะการปกครองของตนเอง โดยในขณะนั้นทางราชการยังไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยว จนกระทั่งเมื่อทางราชการโดยฝ่ายกลาโหม ได้เข้ามารับผิดชอบภายใต้การควบคุมของ บก.04 (กองบัญชาการทหารสูงสุดส่วนหน้า) แล้วก็อาจกล่าวได้ว่าการปกครองตนเองในบางส่วนก็ยังคงดำเนินเรื่อยมาเพียงแต่ทาง บก. 04 ก็มีเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการคอยสอดส่องดูแลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ส่วนการเปลี่ยนแปลงในด้านวิธีการนั้นได้เริ่มมีการปรับปรุงใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 โดยประมาณในช่วงสมัยที่กองทัพบก โดยความรับผิดชอบของกองทัพภาคที่ 3 ซึ่งมีหน่วยเฉพาะกิจ 327 เข้ามารับหน้าที่ดูแลชุมชนเงินอพยพ ทั้งนี้เ้าจกล่าวได้ว่า ได้เริ่มใช้วิธีการจัดรอนอำนาจและบทบาทของอดีตผู้นำ ทจข. อย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้เพื่อจะได้สอดแทรกอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นของทางราชการ ไทยเข้าไปในเขตชุมชน

¹ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและศึกษาภาคสนามที่ตั้งของอดีตกองบัญชาการกองทัพ 3 บ้านถ้ำง้อบ กิ่งอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2533

เหล่านี้ โดยเฉพาะ เมื่อกลุ่มคนจีนอพยพเหล่านี้เริ่มได้รับการพิจารณาให้โอนสัญชาติหรือได้รับสัญชาติไทยแล้วด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเชื้อโงยแห่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับกลุ่มคนในชุมชนยังคงมีอยู่ และนับว่ามีความสำคัญไม่น้อยในด้านจิตใจ ประกอบกับเหตุผลเพื่อความสะดวกในการปกครองของทางราชการที่มีต่อชุมชนจีนอพยพ บทบาทของอดีตผู้นำ ทจข. ที่มีต่อชุมชนจีนอพยพจึงยังคงอยู่ในลักษณะของการ เป็นผู้ประสานงานร่วมกับ เจ้าหน้าที่ที่บ้านเมือง ทั้งนี้ โดยลบลบาทและอำนาจลงอาจมีฐานะเป็นเพียงตัวแทนของกลุ่มคนจีนอพยพ อดีต ทจข. เท่านั้น

3.2.2 ด้านเศรษฐกิจ สำหรับกลุ่มคนจีนอพยพอดีต ทจข. ในด้านการประกอบอาชีพย่อมมีบทบาทต่อความแตกต่างจากคนจีนที่มีอยู่ทั่วไปตามเมืองต่าง ๆ ที่มักมีความชำนาญในด้านการค้าขาย และเศรษฐกิจของประเทศที่อยู่อาศัยอย่างมาก ทั้งนี้ เนื่องจากความเป็้เมาแห่งการตั้งถิ่นฐานและลักษณะ เฉพาะของกลุ่มคนจีนอพยพที่แตกต่างจากคนจีนในเมืองนั่นเอง กล่าวคือ คนจีนอพยพเมื่อเข้ามาอยู่อาศัยในเขตเมืองที่เป็้เมาเขาสูง อากาศหนาว พื้นดินค่อนข้างแห้งแล้ง โดยเฉพาะอดีต ทจข. ซึ่งเป็นทหาร โดยอาชีพ ถ้าจะพูดถึงการค้าขาย หรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นนั้นว่า ไม่มีความถนัดเลย ดังนั้น จึงมักทำการเพาะปลูกพวกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันฝรั่ง อันเป็้เมาที่เหมาะกับสภาพภูมิอากาศ โดยตอนแรกทำเพื่อยังชีพเท่านั้น แล้วก็อาจมีการเลี้ยงสัตว์เอาไว้กินด้วย เช่น พวักไก่ และหมู เป็นต้น

จากสภาพความลำบากในการทำมาหากินภายในชุมชนจีนอพยพในช่วงเวลานั้นทำให้คนจีนอพยพหันมาประกอบอาชีพการค้าฝิ่น ซึ่งเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เนื่องจากฝิ่นเป็้เมาสิ่งที่มีปลูกอย่างมากในพื้นที่บริเวณชายแดนไทยพม่า ดังนั้นคนจีนอพยพซึ่งถูกเรียกกันในนามของ "จีนฮ่อ" จึงมักปรากฏคู่กับการค้าฝิ่น ตั้งแต่เวลานั้นจนถึงบัดนี้ ทั้งนี้กลุ่มคนจีนอพยพนั้นมีหลายกลุ่ม แต่เนื่องจากกลุ่มคนจีนอพยพที่ทำการค้าฝิ่นมาจากแถบภูเขาโยบริเวณเดียวกัน จึงก่อให้เกิดความเข้าใจในหมู่คนทั่วไปในภาพรวม นอกจากนั้น เข้าใจว่าการค้าฝิ่น โดยเฉพาะในช่วงนั้นเป็้เมาส่วนหนึ่งแห่งการดำรงชีพของกลุ่มคนจีนอพยพ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราอันจะนำไปแลกเปลี่ยนกับสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น

ข้าว เกลือ ยารักษาโรค และอาวุธ เป็นต้น เพราะเป็นที่น่าสังเกตว่า คนจีนอพยพไม่นิยมการค้าทางพื้นที่เพื่อทำเป็นไร้ เลื่อนลอยสำหรับปลูกข้าวดังเช่น พวกชาวเขาต่าง ๆ แต่กลับนิยมปลูกพืชไร่อย่างอื่นมากกว่า ดังนั้นในภายหลังเมื่อมีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพโดยทางราชการ จึงมีการทำไร้ชา จนในปัจจุบัณนี้ไร้ชาได้กลายเป็นผลผลิตที่มีมากพอสำหรับการส่งออก คือ ชาที่ต่อยม่สะลอง อ.แม่จัน จ. เชียงราย (อันเป็นที่ตั้งของอดีต ทจช.ทัพ 5) นอกจากนี้ยังมีพืชไร่ที่เป็นหลักอีก คือ ข้าวโพด และมันฝรั่ง ส่วนผลไม้เมืองหนาว เช่น แอปเปิล สาลี่ ท้อ บ๊วย ลูกพลับ ก็มีการส่งเสริมให้มีการปลูกอยู่หลายแห่ง ทั้งนี้ก็มุ่งให้มีการผลิตเพื่อส่งออกให้เกิดรายได้ อันจะเป็นการลดการค้าสิ่งเสกติดที่ผิดกฎหมายในกลุ่มคนจีนอพยพ ซึ่งจะ เห็น ได้ว่า เป็นปัญหาที่ทางฝ่ายทหารได้ร่วมรับผิดชอบกับฝ่ายการปกครองในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามเท่าที่ปรากฏในเขษนี้ที่ อ.ฝาง จ. เชียงใหม่ ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่อาศัยของกุ่มอดีต ทจช. อมพท กองทัพที่ 3 กลุ่มคนระดับที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ทั้งนี้โดยการพิจารณาจากครอบครัวที่เป็นเจ้าของสวนลิ้นจี่ และมีรายได้จากผลผลิตซึ่งมีประมาณ 10% ของกลุ่มคนจีนอพยพในเขตนี้ที่ อ.ฝาง จ. เชียงใหม่ คนจีนอพยพระดับที่มีฐานะค่อนข้างดีนั้น ทั้งนี้ได้รวมเอาครอบครัวของอดีตผู้นำ ทจช. ด้วย ส่วนอีก 80% นี้เ็นจากกล่าวได้ว่าอยู่ในฐานะระดับกลางลงมาถึงค่อนข้างต่ำ ซึ่งกลุ่มระดับกลางและระดับล่างนี้เท่าที่สังเกตยังต้องพึ่งพาอดีตผู้นำในด้าน การดำรงชีพเป็นหลักอยู่ เพราะฉะนั้นจึงทำให้ความเคารพยำ เกรงและ เชื่อฟังผู้นำในอดีตยังคงมีอยู่ถึงปัจจุบัน ในขณะที่กลุ่มคนจีนอพยพที่สามารถยืนหยัดด้วยตนเอง ได้แล้วนั้น ความเคารพยำเกรงที่เคยมีต่ออดีตผู้นำก็ค่อยลดความสำคัญลง ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพทาง เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบต่อโครงสร้างอำนาจตามแบบเก่าด้วย โดยเฉพาะการที่ผู้นำในอดีตไม่สามารถผูกขาดอำนาจ ในการปกครองและอำนาจทาง เศรษฐกิจ เอา ไว้ได้ในสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงพร้อม ๆ กับ อำนาจรัฐที่สอดแทรกเข้า ไปมากขึ้นตามลำดับดัง ได้กล่าวมาแล้ว ได้ส่งผลกระทบต่อการจัดลักษณะ การใช้อำนาจตามแบบ เดิมลง โดยสิ้นเชิง คงเหลือ ไว้แต่ความพยายามของผู้สืบสกุล ในอันที่จะพยายามรักษาภาพแห่งความสัมพันธ์ในอดีต เพื่อให้คนรุ่นแรกที่อยู่พ เข้ามา และยังมีที่ไว้ได้อยู่ได้โดยโยความ

สัมพันธ์ ไปสู่คนรุ่นลูกหลาน ซึ่งแน่นอนลักษณะความสัมพันธ์ในปัจจุบันย่อมเป็นเรื่องยากที่จะให้เหมือนในอดีต เพราะด้วยความบีบรัดทางเศรษฐกิจตลอดจนโครงสร้างทางสังคม ทั้งภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเนื่องมาจากความเจริญทางวัตถุที่แพร่กระจายเข้ามาอย่างมหาศาล ทำให้คนรุ่นหลังเปลี่ยนไปจากบรรพบุรุษอย่างแน่แท้ ด้วยเหตุนี้สิ่งที่จะทำได้ก็คือ ความพยายามในการรวมกลุ่ม โดยเฉพาะจากกลุ่มระดับล่างที่ยังช่วยตนเอง ไม่ได้ ในแง่การดำเนินชีวิตทั้งทางสังคม และเศรษฐกิจ ให้มีการร่วมมือและช่วยเหลือกันภายใต้การลงทุนของผู้นำในอดีต เพื่อจะคงไว้ซึ่งความอยู่รอดของชุมชน โดยเป็นการป้องกันไม่ให้คนพวกนี้แสวงหาทางออกด้วยการ ไปประกอบอาชีพข้างนอก ซึ่งไม่มีใครจะบอกได้ว่า จะก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อชื่อเสียงของกลุ่มคนส่วนใหญ่ อันจะสร้างความเดือดร้อนต่อทางราชการในฐานะผู้ปกครอง ในขณะที่เดียวกันอาจเป็นการนำมาเป็นข้ออ้างต่อความเข้มงวดในการควบคุมของทางฝ่ายปกครองที่มีต่อกลุ่มอดีต ทจช. อนุพย ซึ่งทุกวันนี้ก็มีความรู้สึกที่ถูกควบคุมอยู่แล้วให้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ดังเช่น กรณีที่คนจีนอนุพย (จีนย่อตามชื่อที่นิยมเรียกกัน) พัวพันกับการค้ายาเสพติดทั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้ค้ามันซึ่งเป็นการยากที่จะไปอธิบายว่าเป็นจีนย่อกลุ่มใด ดังนั้นจีนอนุพย ไม่ว่าจะเป็นอดีต ทจช. หรือจีนอนุพยพลเรือน จึงถูกมองในภาพรวมเดียวกันทั้ง ๆ ที่โดยความเป็นจริงแล้วอาจเป็นจีนอนุพยพลเรือนเสียส่วนมาก เพราะมีเป็นจำนวนมากกว่า นอกจากนั้นยังไม่สามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง ในขณะที่คนจีนอนุพยอดีต ทจช. นั้นมีจำนวนน้อยกว่าและได้ถูกควบคุมจำกัดที่อยู่อาศัยอีกทั้งยังมีวิธีการควบคุม โดยทางการทหารดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ก็ต้องรับผิดชอบในส่วนตัวด้วย เมื่อก้าวถึงจีนย่อ ดังนั้นในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า บรรดาจีนอนุพยรุ่นลูกของอดีตผู้นำทั้งทัพ 3 และทัพ 5 จึงได้พยายามให้ความร่วมมือกับทางบ้านเมือง โดยเฉพาะทางฝ่ายทหาร (ฉก. 327) ซึ่งยังไม่ได้ถอนตัวออกไปทั้งหมดในด้านข้อมูลและความเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ ในเขตชุมชนผู้อนุพย นอกจากนี้ยังพยายามหาวิธีสร้างงานสร้างอาชีพเพื่อปูพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้แก่กลุ่มคนจีนผู้อนุพย เช่น โครงการเปิดสถานที่ท่องเที่ยวในเขตชุมชนจีนอนุพย ดังที่ปรากฏให้เห็นและเป็นที่รู้จักดีของผู้คนทั่วไป คือ ในเขตที่ตั้งของทัพ 5 ในอดีต คือ เขตออยแม่สะลอง อ. แม่จัน จ. เชียงราย ซึ่งได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและ

มีชื่อเสียงของ จ. เชียงราย พร้อมทั้งยังแสดงให้เห็นถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยมีที่พำนักท่องเที่ยวในรูปรีสอร์ตที่เกิดขึ้น มีร้านค้าขายสินค้าที่ผลิตจากชุมชนตัวเอง และส่งเข้ามาจากภายนอกด้วย เช่น ชาจากคอกแม่สะลอง รวมทั้งผลไม้เมืองหนาวด้วย เป็นต้น ส่วนในเขตพื้นที่ที่เคยเป็นเขตที่อยู่ในความดูแลของอดีต ทจข. ทพ 3 เพราะเป็นเขตที่อดีต ทจข. ทพ 3 (ผู้อพยพ) อยู่อาศัยเช่น ที่ถ้ำงอบ กิ่ง อ. ไชยปราการ จ. เชียงใหม่ บ้านผาตั้ง อ. เชียงของ จ. เชียงราย และที่บ้านแม่ฮ่อม อ. เมือง จ. แม่ฮ่องสอน ก็อยู่ระหว่างเปิดดำเนินการให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพราะสภาพภูมิประเทศอำนวยอยู่แล้ว การเปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว นอกจากจะก่อให้เกิดการพัฒนาด้านความเป็นอยู่ด้านอาชีพของชุมชนจีนอพยพแล้ว ยังจะมีผลต่อการเปิดโอกาสให้คนภายนอก ได้รู้จักและ เข้าใจกลุ่มคนจีนอพยพกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้น

3.2.3 ด้านสังคม ถ้าจะมองสถานภาพ หรือบทบาททางสังคมของกลุ่มจีนอพยพแล้ว น่นนอนพวกเขาต้องมีสถานภาพความเป็นพลเมืองแตกต่างจากพลเมืองไทย ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลไทยถือว่าคนจีนอพยพเหล่านี้เป็นผู้อพยพ ยังไม่ได้สัญชาติไทยทั้งหมด (ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการในเรื่องนี้ แต่ก็มีผู้ที่ได้รับการแปลงสัญชาติแล้วด้วย โดยเฉพาะบางส่วนของคนจีนอพยพ อดีต ทจข.) ที่ได้รับด้วยกรณีพิเศษ ดังได้กล่าวมาแล้ว แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีบางคนที่ได้สัญชาติหรือไม่ได้สัญชาติ โดยเฉพาะคนจีน อพยพอดีต ทจข. ในทางปฏิบัติแล้วจะเห็นว่าพวกเขาจะถูกกำหนดพื้นที่ให้อยู่ในการเข้าออกจากชุมชนที่กอกอาศัย หรือการเดินทางไปที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะการออกนอกเขตพื้นที่ตลอดจนออกไปต่างจังหวัดจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านตั้ง เช่น ในปัจจุบันก็มีชุดปฏิบัติการของหน่วยเฉพาะกิจ 327 ซึ่งก็ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้บังคับการ ซึ่งมีกองบัญชาการอยู่ในตัวเมือง เชียงใหม่จึงจะเป็นการอนุมัติที่สมบูรณ์ จากลักษณะความแตกต่างในด้านการปกครองระหว่างชุมชนผู้อพยพอดีต ทจข. ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของฝ่ายทหารกับชุมชนผู้อพยพจีนพลเรือน ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงมหาดไทยนั้น ไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำควบคุมดูแล เพียงแต่มาตรวจดูความเรียบร้อยเป็นครั้งคราว โดยไม่ได้มีลักษณะประจำการเหมือนเช่นชุดปฏิบัติการของหน่วยเฉพาะกิจ 327

สภาพความเป็นอยู่ทางสังคมของกลุ่มคนจีนอพยพมีลักษณะการค้า เน้นชีวิตในรูปแบบทางสังคมแบบเกษตรกรรมโดยทั่วไป นอกจากปลูกพืชไร่แล้วก็มีการเลี้ยงสัตว์ไว้ใช้งานและไว้บริโภคด้วย ซึ่งพืชไร่ โดยเฉพาะข้าว โหนดนั้นเรียกได้ว่า เป็นพืชเศรษฐกิจ หรือพืชที่ทำให้มีรายได้จากการขายข้าว โหนด โดยในปัจจุบันเมื่อมีการรวมกลุ่มกันเพื่อกำหนดราคาขายไม่ว่าจะเป็นเขตพื้นที่ของจ. เชียงใหม่ และ เชียงราย ด้วยลักษณะสังคมแบบเกษตรกรรมและความเป็นอยู่ที่จำกัดเฉพาะภายในกลุ่ม จึงทำให้กลุ่มคนจีนอพยพมีการติดต่อกันเฉพาะภายในกลุ่มตนเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับพื้นที่ที่อยู่อาศัยส่วนมากอยู่ห่างไกลจากหมู่บ้านคนจีนเมืองจึงมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนจีนอพยพกับกลุ่มคนไทย (หรือที่เรียกว่าคนพื้นเมือง) ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้แนวความคิดแนวการค้า เน้นชีวิต ตลอดจนภาษาพูดของกลุ่มคนจีนอพยพยังคงมีลักษณะเฉพาะตามแบบเดิมของตน จะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างก็เมื่อไม่กี่ปีมาคือสิ่งที่มีการตั้งโรงเรียน โดยมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทางกระทรวงศึกษาธิการ เข้าไปควบคุมและรับผิดชอบ อันมีผลให้เด็กรุ่น ใหม่ที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวมีลักษณะความเป็นคนไทยมากขึ้น ในแง่ของการพูดการเขียนภาษาไทย ได้ตลอดจนการเรียนรู้อักษรธรรมนิยมประเพณีไทย ทั้งนี้เนื่องจากเป็นนโยบายของรัฐบาลไทยด้วยในอันที่จะให้กลุ่มคนจีนอพยพ ได้มีการผสมกลมกลืนมาเป็นคนไทยให้มากที่สุด ดังจะเห็นได้จากกาที่ทางกระทรวงศึกษาธิการ ไม่อนุญาตให้มีการสอนภาษาจีนเกินจากระดับชั้นที่กำหนดกล่าวคือ สอนภาษาจีน ได้ในระดับชั้นประถมศึกษาที่ 1-4 เท่านั้น โดยมีข้อแม้ว่าห้ามไม่ให้สอนเกินสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง หรือวันละ 1 ชั่วโมงด้วย¹

แต่อย่างไรก็ตามในด้านการใช้ภาษาพูดนั้น คนจีนอพยพรุ่นแรกโดยหมายถึง ก่อนที่จะมีการเปิดโรงเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการนั้น ส่วนมากแล้วไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่าแต่เดิมที่ทางรัฐบาลจะขยายการศึกษาเข้าไปในถิ่นที่หมู่บ้านผู้อพยพอดีต ทช.

¹ อรรถสิทธิ์ บำรุงพฤษ์, ปัญหาชนกลุ่มน้อยกับความมั่นคงแห่งชาติ ศึกษาเฉพาะกรณีจีนฮ้อ (ผู้อพยพอดีตทหารจีนคณะชาติ), หน้า 40.

ขึ้น ในชุมชนผู้นอทยังมีสถานศึกษาแล้ว ดังเช่นที่ ดอยแม่สะลอง และที่ถ้ำจอบ แต่เป็นโรงเรียนภาษาจีนทั้งหมดเลย ทั้งนี้ก็เพราะอดีตผู้นำ ทจข. ก็มองเห็นความสำคัญของการศึกษาที่จำเป็นต่อบุตรหลานของครอบครัว ทจข. ซึ่งอพยพมาถิ่นเป็นครอบครัว จากการเรียนการสอนเท่าที่สัมผัสกัน กล่าวได้ว่า ครูผู้สอนก็คือพวกทหารที่พอจะมีความรู้หรือพวกแม่บ้านที่เคยเป็นครูหรือพอจะมีความรู้ก็มาช่วยกันสอน ดังเช่นในอดีต โรงเรียนจีนอพยพที่ดอยแม่สะลองนั้นมีชื่อเสียงมาก ถึงขนาดที่คนจีนจากพื้นราบภายนอก ไม่ว่าในตัวจังหวัดเอง และต่างจังหวัด ตลอดจนฝรั่งชาวเขาด้วย ได้ส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนด้วยเพื่อหวังให้มีความรู้ภาษาจีนซึ่งโรงเรียนดังกล่าวไม่มีการเก็บค่าเล่าเรียนเพียงแต่ต้องเตรียมค่าใช้จ่ายเรื่องการกินอยู่เองเท่านั้น

ด้วยเหตุข้อจำกัดในด้านสถานที่อยู่อาศัยที่แยกออกไปอยู่ต่างหากในเขตพื้นที่บนดอยของกลุ่มคนจีนอพยพอีกทั้งข้อจำกัดจากทางรัฐบาล (โดยฝ่ายทหาร) ในการจำกัดอิสระในการเดินทางไป-มา หรือการเข้าออกจากเขตพื้นที่ที่อยู่อาศัย เปรียบปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กลุ่มคนจีนอพยพไม่มีโอกาสติดต่อกับกลุ่มคนภายนอกได้มากนัก โดยเฉพาะคนไทยจึงทำให้มองเสมือนว่ากลุ่มคนจีนอพยพมีลักษณะเฉพาะของตน และไม่พยายามปรับตัวเข้ากับสังคม

ในด้านศาสนา กล่าวได้ว่ากลุ่มคนจีนอพยพมีการนับถือศาสนาแตกต่างกันออกไป นอกจากการบูชาบรรพบุรุษตามคำสอนของลัทธิขงจื้อแล้วก็มีการนับถือศาสนาอิสลาม (ซึ่งศาสนาอิสลามได้มีการแพร่หลายในมณฑลยูนนานมาก่อนแล้ว) รวมทั้งศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ ซึ่งได้มีการเผยแพร่เข้าไปในชุมชนจีนอพยพด้วย ด้วยเหตุนี้เมื่อเข้าไปในชุมชนจีนอพยพ จึงพบว่ามีทั้งวัดจีน (ศาลเจ้า) สุเหร่าของพวกอิสลาม โบสถ์ของพวกคริสต์ และวัดในพุทธศาสนา โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้ทางรัฐบาล ได้สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเข้าไปเผยแพร่พุทธศาสนา โดยพระสงฆ์จึงมักมีวัด หรือสำนักสงฆ์ประจำอยู่เกือบทุกชุมชนของกลุ่มคนจีนอพยพ ซึ่งทุกคนก็มีเสรีภาพในการเลือกนับถือศรัทธาในศาสนาต่างกันได้และเท่าที่ปรากฏจะเห็นว่าการนับถือศาสนาที่แตกต่างกันดังกล่าว ถึงแม้จะเป็นลักษณะการผสมผสานทางความเชื่อ ในสังคม แต่หาได้ก่อให้เกิดการขัดแย้งในการอยู่ร่วมกัน ดังตัวอย่างที่ปรากฏว่ามีการแต่งงานระหว่างผู้คนที่นับถือศาสนาแตกต่างกันในชุมชนจีนอพยพ

ความสัมพันธ์กับสังคมภายนอก เนื่องจากพื้นที่เขตที่อยู่อาศัยอยู่บนตอยสูง จึงมีชนกลุ่มน้อยอีกกลุ่มอาศัยอยู่ด้วย คือ พวกที่ถูกเรียกว่า ชาวเขา ซึ่งก็มีหลายเผ่าด้วยกัน แล้วแต่ว่าพื้นที่อยู่ในเขตใด ดังเช่น ในเขตดอยแม่สะลอง อ.แม่จัน จ. เชียงราย จะมีพวกชาวเขาเผ่าอ้อ (อาข่า) อยู่เป็นจำนวนมาก เป็นต้น ดังนั้น การติดต่อ แลกเปลี่ยนตลอดจนการพึ่งพาอาศัยกันจึงย่อมมีขึ้นเป็นธรรมดา ส่วนการเอาใจเอาเปรียบก็มักจะปรากฏอยู่แต่จากสภาพความแตกต่างในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างคนจีนอพยพกับชาวเขานั้น ย่อมเป็นธรรมดาที่คนจีนอพยพซึ่งมีอารยธรรมสูงกว่าย่อมเป็นผู้อยู่ในฐานะและบทบาทที่สูงกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนเงินอพยพซึ่งมีการรวมตัวการจัดระเบียบในชุมชนที่เป็นระบบกว่า และจากอดีตการมีอาวุธที่ทันสมัยกว่าย่อมเป็นปัจจัยที่เสริมฐานะของกะเจินอพยพให้ดูสูง และอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบกว่าชาวเขา ดังจะเห็นได้จากการที่ชาวเขามักจะต้องเป็นผู้ตามและขอคำแนะนำเสมอ โดยเฉพาะด้านการค้าเงินชีวิต¹

การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนจีนอพยพกับชาวเขามักจะเป็นการพึ่งพากันในเชิงเศรษฐกิจ กล่าวคือ ชาวเขาที่อยู่ในละแวกใกล้เคียงชุมชนเงินอพยพมักจะเก็บผลผลิตจากไร่และป่ามาขายให้พ่อค้าจีนอพยพ แล้วก็อาจนำเงินที่ได้ซื้อสิ่งของที่จำเป็นซึ่งมักจะเป็นพวกเครื่องนุ่งห่มจากพ่อค้าคนจีนอพยพกลับไป นอกจากนี้ยังพบว่าแรงงานส่วนมากในไร่ของคนจีนอพยพมักมาจากพวกชาวเขาที่มักเข้าไปรับจ้างทำงานในไร่ของคนจีนอพยพ ดังเช่น รับจ้างทำงานในไร่ชา และไร่ข้าวโพดของคนจีนอพยพที่ดอยแม่สะลองซึ่งเป็นแรงงานของพวกอาข่าเป็นส่วนใหญ่ โดยเป็นการรับจ้างชั่วคราวแบบลูกจ้างรายวันแล้วแต่ตกลงกัน โดยประมาณวันละ 30 บาท²

¹ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในหมู่บ้านเงินอพยพ ซึ่งอยู่ใกล้กับหมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในเขต อ.แม่จัน จ. เชียงใหม่

² จากการสัมภาษณ์ชาวเขาเผ่าอาข่า หรืออ้อที่รับจ้างทำงานในไร่ของคนจีนอพยพที่ดอยแม่สะลอง อ.แม่จัน จ. เชียงราย เมื่อ พ.ศ. 2532.

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าชาวเขาจะอยู่ในฐานะที่ต่ำกว่าคนจีนอพยพดังกล่าว แต่มักไม่ค่อยปรากฏกรณีขัดแย้งกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เป็นการตกลงกันด้วยความพอใจทั้งสองฝ่ายไม่ได้ เป็นการบังคับจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้ยังพบว่า มีการแต่งงานระหว่างคนจีนอพยพ (ฝ่ายชาย) กับชาวเขา (ฝ่ายหญิง) แต่มักจะเป็นคนจีนอพยพที่อยู่ในฐานะค่อนข้างยากจน โดยพบว่ามี การปรับตัวเข้าหากัน ในลักษณะที่คนจีนที่ไปแต่งงานกับชาวเขาต้องยอมรับสังคมนิยมของชาวเขาด้วย ทั้งนี้เพราะสังคมชาวเขานี้ ไม่ได้กีดกันในเรื่องนี้มากนัก โดยถือว่าผู้หญิงที่มีความสำคัญน้อยกว่าชายในแง่การสืบสกุลและการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์ ดังนั้นการแต่งงานระหว่างผู้ชายจีนกับหญิงชาวเขาจึงขึ้นอยู่กับความสมัครใจของทั้งสองฝ่ายเป็นสำคัญสำหรับ เหตุผลที่ผู้ชายจีนนิยมแต่งงานกับหญิงชาวเขานี้พบว่าที่สำคัญก็คือ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการแต่งงานมากนัก เหมือนแต่งงานกับคนจีนด้วยกัน ในทางตรงกันข้ามกลับปรากฏว่าแทบจะ ไม่พบเลยที่ผู้ชายชาวเขา ไปแต่งงานกับผู้หญิงจีน ทั้งนี้เหตุผลสำคัญคง เป็น เรื่องขนบธรรมเนียมของชาวเขาเกี่ยวกับการสืบสกุลตลอดจนการคงอยู่ของเผ่าพันธุ์¹

นอกจากนี้ผู้วิจัย ใ้ใคร่ตั้งข้อสังเกตประเด็นหนึ่งในกรณีที่ผู้ชายจีนอพยพต้องการแต่งงานกับผู้หญิงชาวเขานอกจากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจมีเหตุผลในเรื่องทางกฎหมายเกี่ยวกับสถานภาพการ เป็นพลเมืองของคนจีนอพยพที่เข้าใจว่าการแต่งงานกับชาวเขาและ เข้าอยู่อาศัยผสมกลมกลืนกับชาวเขาจะทำให้ง่ายต่อการแปลงสัญชาติเป็นไทย เพราะพวกจีนอพยพมักมองหรือเข้าใจว่าพวกชาวเขา ได้รับการยอมรับและผ่อนปรนจากทางราชการมากกว่ากลุ่มคนจีนอพยพ ซึ่งถูกเข้มงวดมากกว่า โดยในเรื่องนี้เป็นเพียงการตั้งข้อสันนิษฐานจากการเข้าไปศึกษาสังเกตและ สอบถามทั้งชาวเขาและคนจีนอพยพ

¹ จากการสัมภาษณ์ชาวเขาเผ่าอาข่า หรืออีก้อ และคนจีนอพยพอดีต ทจข. ที่ดอยแม่สะลอง และที่หมู่บ้านชาวเขา บ้านแม่เต๋อ อ.แม่จัน จ. เชียงราย เมื่อ พ.ศ. 2533.

กรณีการแต่งงานของกลุ่มคนจีนอพยพ โดยเฉพาะอดีต ทจข. ซึ่งส่วนมากเป็นผู้ชายโสด และไม่มีครอบครัว เมื่อครั้งที่อพยพเข้ามา ดั้งเดิมจึงพบว่าพวกคนจีนอพยพชายส่วนมากแล้วมีภรรยา เป็นพวกหญิงไทยใหญ่ (คนไต) ทั้งนี้เพราะพื้นที่อดีต ทจข. อพยพเข้ามาเมื่อครั้งอพยพออกมาจาก มณฑลยูนนานเข้ามาในประเทศไทยพวกอดีตทหารได้เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนของพวกไทยใหญ่ จึงมี โอกาสได้สร้างความสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยกันจนเกิดการยอมรับซึ่งกันและกันในรูปของการแต่งงาน การยอมรับในภาษา และวัฒนธรรมทางการดำเนินชีวิตด้วย โดยเฉพาะในด้านภาษาจะเห็นว่ามี การใช้ภาษาพูดของกันและกัน นอกจากนี้ในหมู่ชาวเขาก็มักมีที่พูดภาษาจีนได้ถึงแม้ว่าจะมีเบอร์เซนต์ ต่ำกว่าคนจีนอพยพที่พูดภาษาชาวเขาได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่คนจีนอพยพเมื่อเข้าไปอยู่ในสังคม ชาวเขาจึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวเข้ากับชาวเขาในเรื่องภาษาพูดเพื่อความสะดวกในการ อยู่ร่วมกันเพราะชาวเขามักไม่กระตือรือร้น และมองไม่เห็นความจำเป็นในเรื่องนี้มากนัก แต่ก็มี ชาวเขาระดับหัวหน้าหมู่บ้านที่สามารถพูดภาษาจีนได้แต่ก็นับว่าเป็นจำนวนน้อย ซึ่งโดยมากแล้วมัก จะ เป็นหมู่บ้านที่อยู่ใกล้ชุมชนใหญ่ของกลุ่มคนจีนอพยพ และมีการติดต่ออย่างใกล้ชิดกับคนจีนอพยพอยู่ เสมอ เช่นหมู่บ้านผาเดื่อ ปางสา อันเป็นยี่ริเวณที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนจีนอพยพ ดอยแม่สะลอง เป็นต้น

ความสัมพันธ์กับคนไทย เนื่องจากนสภาพที่ตั้งของชุมชนจีนอพยพอยู่ห่างไกลจากการคมนาคม และค่อนข้างจะตั้งอยู่ในพื้นที่เฉพาะ เช่น ชุมชนจีนอพยพที่ดอยแม่สะลอง และชุมชนจีนอพยพที่บ้านถ้ำงอบ เป็นต้น ดังนั้น การติดต่อสัมพันธ์กับคนไทยจึงมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากอยู่ห่างจากหมู่บ้านคนไทย (พื้นเมือง) และในละแวกบริเวณใกล้เคียง ๆ กับชุมชนจีนอพยพก็มักเป็นที่อยู่อาศัยของชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น ม้ง ลีซอ และ อาข่า เป็นต้น หรือถ้าเป็นกลุ่มอื่นก็คือพวกไทยใหญ่ (หรือที่เรียกกันในบางครั้งว่า ไต หรือเงี้ยวด้วย) เช่น ชุมชนจีนอพยพหมู่บ้านสุขฤทัย หัวเมืองงาม อ.แม่สาย จ. เชียงใหม่ ซึ่งเป็นชุมชนจีนอพยพที่อยู่ใกล้กับหมู่บ้านไทยใหญ่ คือบ้านใหม่หมอกจ๋าม อ.แม่สาย จ. เชียงใหม่ นอกจากนี้ในยี่ริเวณหมู่บ้านชุมชนจีนอพยพดังกล่าวก็ยังมีหมู่บ้านยี่ริเวณที่เป็นไทยใหญ่ด้วย

ด้วยเหตุนี้จึงดูคล้ายกับว่าคนจีนอพยพห่างเหินกับคนไทยอันมีผลต่อความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน ตลอดจนความไม่เข้าใจกันมาครั้ง ด้วยเหตุที่การติดต่อกันค่อนข้างจำกัด เฉพาะการซื้อขาย ผลิตผลบ้าง เป็นมาครั้งคราวเท่านั้น ทั้งนี้ ไม่ับรวมถึงความสัมพันธ์ที่ชุมชนจีนอพยพต้องมีต่อหน่วยงานราชการที่เข้าไปรับผิดชอบในชุมชนนั้น ๆ เช่น ชุมชนจีนอพยพอดีตทหารจีนชาติที่จำเป็นต้องมีการติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชุดปฏิบัติการของทหาร (หน่วยเฉพาะกิจ 327) และในกรณีของชุมชนจีนอพยพพลเรือนก็ต้องมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและจังหวัดของกระทรวงมหาดไทย หรือทั้งสองสถาบันที่เข้าไปรับผิดชอบ ในชุมชนจีนอพยพยังมีหน้าที่ควบคุมด้านทะเบียนผู้อพยพ การอนุญาตให้เข้า-ออกจากชุมชน ซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่หน่วยราชการดังกล่าวได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ก็ต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในด้านการพัฒนาอาชีพ รวมทั้งด้านการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งมีครูประจำโรงเรียนในชุมชน ตลอดจนตำรวจตระเวนชายแดนด้วย

จากการเข้าไปศึกษาวิจัยภาคสนาม โดยกลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์คนจีนอพยพจากบางหมู่บ้านในชุมชนจีนอพยพ¹ ได้ข้อคิดเห็นจากกลุ่มคนจีนอพยพอดีต ทจข. กล่าวคือ

ด้านการปกครอง ที่หน่วยงานทหารเข้าไปรับผิดชอบตั้งแต่เริ่มแรก คือ กองบัญชาการทหารสูงสุดส่วนหน้า (มอบหมายให้ บก.04) จนต่อมาเปลี่ยนมาเป็นกองทัพบก โดยกองทัพภาคที่ 3 มอบหมายให้หน่วยเฉพาะกิจ 327 รับผิดชอบจนถึงปัจจุบันนี้ สรุปแล้วคนจีนอพยพในชุมชนจีนอพยพเกือบทุกแห่งส่วนมากกล่าวว่า ความสัมพันธ์ที่พวกเขาที่มีต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่จาก บก.04 นั้น มีลักษณะความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดเห็นใจซึ่งกันและกันจนบางคนกล่าวว่า มีความสัมพันธ์ที่แบบพ่อปกครองลูก จนเกิดการเปรียบเทียบในภายหลังจากที่หน่วยเฉพาะกิจ 327 เข้ามารับผิดชอบในลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมาก ดังได้พิจารณามาแล้วข้างต้น ทั้งในแง่ นโยบายและการดำเนินการปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์

¹ บ้านสันติวนา (ถ้ำจอบ) กิ่ง อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่

บ้านเสนาฤทัย อ.แม่สาย จ. เชียงใหม่

บ้านผาตั้ง อ.เชียงของ จ. เชียงราย

บ้านแม่ฮ่อม อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

จากสิ่งดังกล่าว จึงอาจพิจารณาได้ว่า ปฏิกริยาหรือการสนองตอบต่อนโยบายการปกครองของทางราชการในกลุ่มคนเงินอหพยพในปัจจุบันยังไม่สามารถยอมรับสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ในฐานะผู้ถูกปกครอง ซึ่งจะ ได้กล่าวถึงผลกระทบจากกลุ่มคนเงินอหพยพในภายหลัง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงคำบอกเล่า โดยเฉพาะจากบรรดาครูที่ประจำอยู่ในหมู่บ้านเงินอหพยพมักจะได้รับคำตอบที่เหมือนกันในลักษณะความรู้สึกที่แสดงถึงลักษณะความสัมพันธ์ที่มีต่อคนเงินอหพยพในทางลบ เช่นกัน ซึ่งน่าจะพิจารณาได้ว่า เป็นผลมาจากความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างครู ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบายกับกลุ่มคนเงินที่ถูกปฏิบัติจึงมีผลก่อให้เกิดการ ไม่สามารถประสานความร่วมมือซึ่งกันและกันให้เกิดขึ้นได้ อีกทั้งยังแสดงถึงลักษณะของความหวาดระแวงที่มีต่อกันด้วย¹ เช่น ครูมักจะเป็นความรู้สึกว่าบรรดาคนเงินอหพยพเห็นแก่ตัวและไม่ให้ความร่วมมือกับครูและ โรงเรียนในสถานะระหว่างผู้ปกครองนักเรียน (คนเงินอหพยพ) กับทางโรงเรียนในขณะเดียวกันเมื่อสัมภาษณ์กลุ่มคนเงินอหพยพถึงทัศนคติที่มีต่อครูและ โรงเรียนก็มักมองว่าด้านการเรียนการสอนนั้น ไม่ได้ไม่เหมือนหลักสูตรตามแบบเก่าของพวกเขา (การสอนแบบจีนก่อนที่จะมีโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ เข้าไปดำเนินการ) จนถึงขั้นวิจารณ์วิธีการสอนของครูด้วย

ในด้านความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เช่น ชุดปฏิบัติการซึ่งมีทั้งทหารและตำรวจตระเวนชายแดนที่เข้ามาประจำในฐานะ เจ้าหน้าที่รักษาความสงบในหมู่บ้านเงินอหพยพ (อดีต ทจช.) ดังได้กล่าวมาแล้วถึงทัศนคติของคนเงินอหพยพที่มีต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งสังกัดหน่วยเฉพาะกิจ 327 (ซึ่งรับผิดชอบในปัจจุบันนี้) โดยมีลักษณะความรู้สึกที่ไม่ค่อยดีเหมือนช่วงก่อนในสมัยของ บก.04 จากการเข้าไปศึกษาวิจัยภาคสนามในหมู่บ้านเงินอหพยพที่บ้านผาตั้ง อ. เชียงของ จ. เชียงราย และบ้านแม่ฮ่อม อ. เมือง จ. แม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ยังอยู่ในความควบคุมของทหาร เนื่องจากอยู่ในเขตพื้นที่

¹ สัมภาษณ์ครูโรงเรียนสุทนต์ หัวเมืองงาม อ. แม่ฮ่อม จ. เชียงใหม่ เมื่อเดือนตุลาคม

ทางราชการถือว่าไม่น่าไว้วางใจ ดังนั้นจึงมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการของทหารประจำอยู่ที่สองหมู่บ้าน เป็นเหตุสังเกตได้ว่าลักษณะความสัมพันธ์ที่คนจีนมีต่อเจ้าหน้าที่ที่เป็นแบบจำลองเพราะความจำเป็นบังคับ ไม่ใช่เพราะ เกิดความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติ เพราะ เป็นสิ่งที่ถูกต้องกล่าว โดยสรุปก็คือส่วนหนึ่งของลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้าหน้าที่กับคนจีนอพยพจึง เป็นแบบผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้การปกครอง ซึ่งฝ่ายหนึ่ง เป็นผู้สั่งกับอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นผู้รับคำสั่งด้วยเหตุนี้ผลที่ตามมาจึงก่อให้เกิดความหวาดระแวง และการพยายามหลบหลีกหรือหลีกเลี่ยงในระ เบียบและกฎเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดไว้ โดยไม่ได้ก่อให้เกิดผลดีแก่ทั้งสองฝ่าย ในแง่ของการปกครองที่จะต้องประสานความร่วมมือซึ่งกันและกัน

ความสัมพันธ์กับคนจีนภายในประเทศและคนจีนนอกประเทศ

จากการสำรวจและศึกษาพบว่า การติดต่อกับคนจีนด้วยกัน (ที่ไม่ใช่จีนเชื้อ) นั้นว่ามีเพียงเล็กน้อย เฉพาะบางรายที่มีการติดต่อซื้อขายสิ่งของแลกเปลี่ยนกันเท่านั้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุที่คนจีนอพยพและคนจีนทั่วไปมีประวัติความเป็นมาที่แตกต่างกันประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งก็คือสภาพที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนจีนอพยพที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ที่แยกเฉพาะ ในเขตภูเขาหรืออิกนัยหนึ่งก็คือ เป็นเขตพื้นที่ที่ควบคุมมิให้ โอกาสที่จะติดต่อกับคนจีนภายในเมืองเป็นไปอย่างจำกัด แต่ในขณะที่เดียวกันกลุ่มคนจีนอพยพกลับมีโอกาสติดต่อ ใกล้ชิดกับกลุ่มชนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่ภูเขาเหมือนกันมากกว่า

สำหรับคนจีนนอกประเทศอันหมายถึง โดยเฉพาะประเทศจีน ได้วันหลังยังคงมีการติดต่อกันอยู่ถึงแม้ว่ากลุ่มอดีตทหารจีนชาติอพยพเหล่านี้ไม่ต้องการ เดินทางกลับไปได้วันก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติ ความรู้สึกร่วมกันแห่งประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ที่ผ่านมา โดยเฉพาะความเคารพและความจงรักภักดีที่มีต่อผู้นำในอดีตคือ จอมพล เจียง ไค เช็ก ดังที่สังเกตเห็นในหมู่บ้านจีนอพยพทุกแห่งจะยังคงมีภาพผู้นำจีนชาติ คือ เจียง ไค เช็ก แจวนไว้อยู่ด้วยเหตุนี้ทางรัฐบาลจีน ได้วันจึงยังคงมีความห่วงใยต่อกลุ่มคนจีนอพยพในประเทศไทยและคอยให้ความช่วยเหลือ นอกจากการที่รัฐบาลจีน ได้วันได้ทำความตกลงกับรัฐบาลไทยส่งผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ มาให้คำแนะนำแก่ชุมชนจีนอพยพในด้านการเกษตร เทคโนโลยีสมัยใหม่ การศึกษา

สาธารณสุข การแพทย์ การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาอาชีพ ซึ่งเป็นความช่วยเหลือทั้งด้านการเงิน และบุคลากร (ซึ่งส่งมาประจำเป็นครั้งคราวและคอยติดตามผลงานอยู่เสมอ) นอกจากความช่วยเหลือที่ได้รับจากรัฐบาลไต้หวันแล้วก็ยังมีความช่วยเหลือจากสมาคมเอกชนต่าง ๆ ในประเทศไต้หวันอีก เช่น สมาคมบรรเทาทุกข์เสรีจีน (Free China Relief Association) หรือชื่อย่อคือ F.C.R.A. เป็นต้น¹ ดังนั้นในชุมชนจีนอพยพจึงมีสถานพยาบาล โรงเรียน อ่างเก็บน้ำ สถานที่พักคนชรา และสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ตลอดจนสถานที่ที่ทำการทดลองปลูกพืชไม้เมืองหนาวเพื่อพัฒนาอาชีพของชนจีนอพยพ เป็นต้น นอกเหนือจากเงินช่วยเหลือที่ให้การสำหรับการสร้างถนนเข้าไปในหมู่บ้านจีนอพยพซึ่งอยู่บนภูเขาและการคมนาคมไปมาไม่สะดวก โดยเฉพาะในฤดูฝน นอกจากนี้ในหมู่บ้านจีนอพยพบางแห่ง เช่น ที่มาตั้ง อ. เชียงของ จ. เชียงราย ได้มีสมาคมทางศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกจากประเทศไต้หวันได้เดินทางมาเยี่ยมและพบว่า มีโรงเรียนจึงได้ช่วยเหลือในด้านโครงการอาหารกลางวันของเด็กนักเรียนที่ด้วยจนถึงปัจจุบันนี้

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นถึงความผูกพันและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนจีนอพยพกับคนจีนที่ไต้หวัน ซึ่งยังคงมีความผูกพันจนถึงปัจจุบัน จากความช่วยเหลือดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเหมือนกันว่าจะมีความผูกพันมากกว่ารัฐบาลไทยและคนไทยทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สิ่งที่เป็นถาวรวัตถุต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งสาธารณูปโภคที่ปรากฏในชุมชนจีนอพยพนั้นเป็นผลมาจากความช่วยเหลือของไต้หวัน ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ดังจะเห็นได้จากแผนที่รายชื่อเพื่อแสดงที่มาของอาคารสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ มักติดป้ายภาษาจีนกำกับไว้จนดูคล้ายกับไม่ใช่เมืองไทย ซึ่งเรื่องนี้ในปัจจุบัน

¹ สำหรับสมาคมนี้มีสาขาในประเทศไทย โดยใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า F.C.R.A.

Service Corps For Chinese Refugees In Northern Thailand

อ้างอิง อภิชาติ สุทธิวงศ์, "ยุทธการลับข้ามชาติกันชนั้พนักมั้ง," ข่าวนิเทศ ปีที่ 14 (23 กันยายน - 29 กันยายน พ.ศ. 2534), หน้า 5.

ปัจจุบันทางรัฐบาลไทยก็ได้พยายามเข้าไปใกล้ชิดและถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายในการปลูกฝังจิตสำนึกในหมู่คนจีนอพยพ โดยเฉพาะคนจีนอพยพรุ่นหลัง ๆ ให้สำนึกถึงความเป็นคนไทยด้วยการพยายามให้เด็กรุ่นหลังเรียนหนังสือไทย เรียนรู้วัฒนธรรมนิยมประเพณีไทย ซึ่งเป็นเป้าหมายที่รัฐบาลต้องการผสมกลมกลืนในกลุ่มคนจีนอพยพรุ่นหลัง ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเด็กจีนอพยพที่เรียนในโรงเรียนที่รัฐบาลตั้งขึ้นสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างดีจากการพูดคุยและจะมีการใช้ภาษาจีนที่บ้านเฉพาะในภาษาพูดเท่านั้น เนื่องมาจากบุคคลรุ่นพ่อแม่ยังพอใจที่จะให้ลูกใช้ภาษาจีนพูดกันเวลาอยู่กับในครอบครัว

ดังนั้นการปลูกจิตสำนึกให้ยอมรับในความเป็นคนไทยจึงเป็นความจำเป็นที่ทางรัฐบาลไทยจะต้องรีบเร่งและพยายามหาวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อลบภาพอดีตของเด็กจีนรุ่นใหม่ไม่ให้เกิดความรู้สึกสับสนระหว่างการเป็นคนไทยกับการเป็นชนกลุ่มน้อยหรือการเป็นผู้อพยพที่ยังไม่มีความแน่ใจในสถานภาพและยังจะต้องผูกพันกับรัฐบาลจีนที่ได้เห็นด้วย อย่างน้อยถึงแม้ว่าพวกเขาจะได้รับรู้ถึงประวัติความเป็นมาของตนเองก็ตามแต่ในขณะที่ปัจจุบันนี้พวกเขาจะต้องรู้ฐานะที่แท้จริงว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ซึ่งจะต้องมีสถานะและบทบาทในฐานะพลเมืองของประเทศไทย

จากสิ่งดังกล่าวข้างต้นจึงน่าจะ เป็นเรื่องที่รัฐบาลไทยไม่ควรละเลยหรือมองข้ามความผูกพัน และความกำพันกันที่กลุ่มคนจีนอพยพยังมีต่อประเทศไทยได้เห็นว่าในรูปแบบของความช่วยเหลือต่าง ๆ ถึงแม้จะเป็นสิ่งที่ดีที่ทางรัฐบาล หรือคนจีนได้หันยังคงสนใจและห่วงใยคนจีนอพยพที่ตกค้างในประเทศไทยแต่ก็ควรจะเป็นไปในลักษณะที่ผ่านเข้ามาทางรัฐบาลไทย โดยเป็นไปในรูปของระบบที่ชัดเจนหรือในรูปลักษณะของความร่วมมือระหว่างรัฐบาลอันจะส่งผลกระทบต่อตามมาอย่างถูกต้องและไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไขว่เขวและสับสนในกลุ่มคนจีนอพยพ อันอาจกลายเป็นปัญหาทางสังคมต่อไปในอนาคตได้